

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SLUŽBI U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se: služba u Oružanim snagama Republike Hrvatske (u nastavku teksta: Oružane snage), činovi i dodjela činova; promaknuća i ostala statusna pitanja te prava i obveze pripadnika Oružanih snaga.

Članak 2.

Službom u Oružanim snagama smatra se obavljanje vojnih i drugih stručnih poslova u postrojbama, zapovjedništvima i ustanovama Oružanih snaga.

Članak 3.

Pripadnici Oružanih snaga u smislu odredaba ovoga Zakona su: vojne osobe, državni službenici i namještenici (u daljnjem tekstu: službenici i namještenici).

Članak 4.

Vojne osobe su:

- djelatna vojna osoba
- ročnik
- pričuvnik
- kadet.

Prema načinu stupanja u službu u Oružane snage, vojne osobe su:

- osoba primljena u službu na temelju ugovora ili rješenja o prijmu - djelatna vojna osoba
- osoba na odsluženju vojnoga roka – ročnik
- osoba iz pričuvnog sastava na izvršavanju vojne obveze – pričuvnik
- osoba na školovanju na vojnoj školi na temelju ugovora o školovanju – kadet.

Članak 5.

Djelatne vojne osobe su:

- djelatni vojnik, mornar
- djelatni dočasnik
- djelatni časnik.

Pričuvnici su:

- pričuvni vojnik, mornar
- pričuvni dočasnik
- pričuvni časnik.

Časnici su:

- niži časnici
- viši časnici
- generali, odnosno admirali.

Članak 6.

Dočasnici i časnici su osobe koje uz odgovarajuću civilnu izobrazbu imaju potreban stupanj vojnih znanja i vještina i ovlašteni su za zapovijedanje postrojbama, zapovjedništvima i ustanovama Oružanih snaga.

Članak 7.

Službenik je osoba visoke, više ili srednje stručne spreme koja kao redovito zanimanje obavlja poslove iz djelokruga Oružanih snaga te informatičke, opće i administrativne poslove, materijalno-financijske, računovodstvene i slične poslove.

Namještenik je osoba srednje ili niže stručne spreme koja u Oružanim snagama radi na pomoćno-tehničkim i ostalim poslovima (vozač, grafičar, domar, elektromehaničar, telefonist, kuhar, portir, čistač radnih prostorija i sl.) koji su potrebni radi pravodobnog i vrsnog obavljanja poslova iz djelokruga Oružanih snaga.

Članak 8.

Prema odnosima u službi vojne osobe mogu biti: nadređene i podređene, a prema činovima i dužnostima: starije i mlađe.

Nadređena je ona osoba koja na temelju zakona, drugih propisa i ovlasti vodi i zapovijeda zapovjedništvom, postrojbom ili ustanovom Oružanih snaga, odnosno pojedinim njihovim dijelovima i osobama u njima.

Starija je ona osoba koja ima viši čin, a ako su osobe istog čina, starija je ona osoba za čije je ustrojbeno mjesto utvrđen viši ustrojbeni čin, odnosno ako imaju jednak ustrojbeni čin, starija je ona osoba koja je prije promaknuta u osobni čin.

Članak 9.

Vojne osobe pri stupanju u Oružane snage daju svečanu prisegu.

Svečana prisega vojnu osobu obvezuje dok je na službi u Oružanim snagama.

Djelatne vojne osobe daju svečanu prisegu u pisanom obliku, što potvrđuju osobnim potpisom u očevidniku.

Ročnici, kadeti i pričuvnici daju usmeno svečanu prisegu.

Članak 10.

Dan Oružanih snaga je 28. svibnja.

Dani grana Oružanih snaga su:

- Dan Hrvatske kopnene vojske - 28. svibnja
- Dan Hrvatske ratne mornarice - 18. rujna
- Dan Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane – 12. prosinca.

Dane rodova, struka, službi i posebnih dijelova Oružanih snaga propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Članak 11.

Pripadnici Oružanih snaga pod jednakim uvjetima ostvaruju prava iz ovoga Zakona.

Pripadnicima Oružanih snaga u vojnim objektima i postrojbama Oružanih snaga zabranjena je svaka politička djelatnost: osnivanje stranaka, održavanje političkih skupova i demonstracija.

Pripadnicima Oružanih snaga zabranjeno je sudjelovanje na političkim skupovima i demonstracijama te javno istupanje u svezi sa stanjem i odnosima u Oružanim snagama bez ovlasti ministra obrane ili osobe koju on ovlasti.

Djelatnim vojnim osobama, nije dopušteno članstvo u političkim strankama. Djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima nije dozvoljeno kandidiranje u predstavnička tijela građana, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatski sabor.

Zabrana političke djelatnosti ne odnosi se na biračko pravo.

Djelatnim vojnim osobama nije dopušteno sindikalno organiziranje.

Službenicima i namještenicima dopušteno je sindikalno organiziranje u skladu s općim propisima o radu.

Djelatnim vojnim osobama nije dopušten štrajk.

Službenicima i namještenicima nije dopušten štrajk:

- u ratnom stanju ili stanju neposredne ugroženosti Republike Hrvatske
- koji je u neposrednoj vezi s mjerama pripravnosti civilne i vojne obrane
- koji je u neposrednoj vezi s borbenom spremnošću Oružanih snaga
- koji ugrožava vitalne funkcije Oružanih snaga.

Članak 12.

Akti kojima se odlučuje o prijmu u službu, raspoređivanju, plaćama, pravima, obvezama i odgovornosti te prestanku službe upravni su akti.

Članak 13.

Odredbe ovoga Zakona o djelatnim vojnim osobama primjenjuju se i na djelatne vojne osobe raspoređene na službu izvan Oružanih snaga.

Članak 14.

O svim pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom ili propisima donijetima na temelju ovoga Zakona primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu, odnosno kolektivni ugovori sklopljeni u skladu s njima.

II. ČINOVI

Članak 15.

Činovi u Oružanim snagama su:

1. za vojnike, mornare i kadete:

- pozornik
- razvodnik

2. za dočasnike:

- skupnik
- desetnik
- narednik
- nadnarednik
- stožerni narednik
- časnički namjesnik

3. za časnike:

u kopненоj vojsci i ratnom zrakoplovstvu: u ratnoj mornarici:

3. 1. za niže časnike:

- poručnik	- poručnik korvete
- natporučnik	- poručnik fregate
- satnik	- poručnik bojnog broda

3.2. za više časnike:

- boжник	- kapetan korvete
- pukovnik	- kapetan fregate

- brigadir

- kapetan bojnog broda

3.3. za generale, odnosno admirale:

- brigadni general
- general bojnik
- general pukovnik
- general zbora
- stožerni general

- komodor
- kontraadmiral
- viceadmiral
- admiral
- admiral flote.

Naziv činova za žene upotrebljava se u ženskom rodu.

Članak 16.

Vrhovni zapovjednik može iznimno na prijedlog ministra obrane, djelatnim vojnim osobama za vrijeme obavljanja dužnosti u mirovnim misijama i pri multilateralnim vojnim organizacijama u inozemstvu dodijeliti privremeni čin najviše za dva čina viši od osobnog čina dok obavljaju te dužnosti.

Za vrijeme obavljanja dužnosti iz stavka 1. ovoga članka djelatna vojna osoba ostvaruje sva prava čina koji joj je privremeno dodijeljen.

Djelatna vojna osoba nakon prestanka dužnosti u mirovnim misijama i multilateralnim organizacijama u inozemstvu, ostvaruje prava u skladu sa odredbama ovoga Zakona i svojim osobnim činom.

III. PRISTUP U SLUŽBU

A. OPĆE ODREDBE

Članak 17.

Državljeni Republike Hrvatske pristupaju u službu u Oružane snage na sljedeći način:

- novaci i pričuvnici – pozivom u službu
- kadeti – zaključenjem ugovora o školovanju
- djelatni vojnici – potpisom ugovora na određeno vrijeme
- ostale djelatne vojne osobe, službenici i namještenici - rješenjem o prijmu u djelatnu službu.

Članak 18.

Novake i pričuvnike poziva se i upućuje na službu u Oružane snage u skladu s odredbama Zakona o obrani.

Ministar obrane propisuje način i uvjete školovanja za potrebe Oružanih snaga na vojnim učilištima, školama u građanstvu i inozemstvu.

B. PRIJAM U DJELATNU SLUŽBU

1. Uvjeti za prijam u službu

Članak 19.

U službu u Oružane snage može biti primljena osoba koja osim uvjeta određenih propisima o državnim službenicima i namještenicima odnosno općim propisima o radu ispunjava i sljedeće uvjete:

- **da je regulirala obvezu služenja vojnog roka (muškarci)**
- **da nije pravomoćno osuđena za kaznena djela protiv: Republike Hrvatske; slobode i prava čovjeka i građanina; vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom; službene dužnosti; Oružanih snaga; života i tijela; opće sigurnosti ljudi i imovine; spolne slobode i spolnog ćudoređa; braka, obitelji i mladeži; imovine i sigurnosti platnog prometa i poslovanja**
- **da protiv nje nije otvorena istraga, odnosno da se ne vodi kazneni postupak za kaznena djela iz podstavka 2. ovoga članka**
- **da joj pravomoćnom presudom nije zabranjeno obavljanje određenih djelatnosti odnosno dužnosti za vrijeme trajanja takve zabrane**
- **da nije prethodno otpuštena iz državne službe ili iz pravne osobe s javnim ovlastima zbog povrede službene dužnosti.**

Članak 20.

U djelatnu vojnu službu može biti primljena osoba koja osim uvjeta iz članka 19. ovoga Zakona ispunjava i posebne uvjete:

- **da njeno zdravstveno stanje zadovoljava zdravstvene kriterije propisane za djelatnu vojnu službu (zdravstvena sposobnost)**
- **da zadovoljava sigurnosne kriterije propisane pravilnikom ministra obrane**
- **da ispunjava ostale uvjete utvrđene ustrojem.**

Članak 21.

U skladu s potrebama službe za popunu slobodnog ustrojbenog mjesta raspisuje se natječaj ili objavljuje oglas.

Za obavljanje poslova i zadaća posebno važnih za obranu ministar obrane može iznimno primiti u službu osobu u status djelatne vojne osobe, odnosno službenika i namještenika i bez raspisivanja natječaja.

2. Prijam u djelatnu vojnu službu

2.1. Prijam vojnika

Članak 22.

Osoba može biti primljena u djelatnu vojnu službu kao djelatni vojnik ako osim općih i posebnih uvjeta iz članka 19. i 20. ovoga Zakona ispunjava i sljedeće dodatne uvjete:

1. da je uspješno završila specijalističku obuku tijekom služenja vojnog roka
2. da ima najmanje osnovnu školu
3. da nije starija od 27 godina.

Prednost pri prijmu imaju osobe osposobljene za profesionalne vojnike u skladu s odredbama Zakona o obrani.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka potpisuje ugovor na rok od 3 godine i stupa u službu s danom utvrđenim ugovorom. Ugovorom se utvrđuje plaća, trajanje službe te ostala prava i obveze u svezi s obavljanjem službe.

Rok iz stavka 3. ovoga članka može se produljiti za 5 godina.

Nakon isteka roka iz stavka 4. ovoga članka djelatni vojnik može biti primljen u djelatnu vojnu službu na neodređeno vrijeme rješenjem.

2.2. Prijam kadeta

Članak 23.

Kadeti se primaju u djelatnu vojnu službu nakon završetka škole za djelatne časnike i dočasnike.

Kadetima iz stavka 1. ovoga članka dodjeljuje se prvi časnički odnosno dočasnički čin te ih se raspoređuje na odgovarajuće dužnosti.

2.3. Prijam na dočasničku dužnost

Članak 24.

Djelatni vojnik može biti primljen u djelatnu vojnu službu na dužnost djelatnog dočasnika rješenjem o prijmu.

Pričuvni dočasnik može biti primljen u djelatnu vojnu službu na dužnost djelatnog dočasnika istog čina rješenjem o prijmu.

Osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, moraju osim općih i posebnih uvjeta iz članka 19. i 20. ovoga Zakona ispunjavati i dodatne uvjete:

- da imaju najmanje srednju stručnu spremu
- da nisu starije od 25 godina.

Osobi iz stavka 1. ovoga članka nakon prijma u službu te završetka odgovarajuće dočasničke izobrazbe dodjeljuje se čin skupnika.

2.4. Prijam na časničku dužnost

Članak 25.

Osoba može biti primljena u djelatnu vojnu službu na dužnost djelatnog časnika ako osim općih i posebnih uvjeta iz članka 19. i 20. ovoga Zakona ispunjava i dodatne uvjete:

- da ima visoku stručnu spremu
- da nije starija od 30 godina.

Osobi iz stavka 1. ovoga članka nakon prijma u službu te završetka odgovarajuće časničke izobrazbe dodjeljuje se čin poručnika.

Pričuvni časnik može biti primljen u djelatnu vojnu službu kao časnik istoga čina pod uvjetima propisanim u stavku 1. ovoga članka.

3. Prevođenje dočasnika u časnika

Članak 26.

Djelatnog dočasnika koji ispunjava opće i posebne uvjete iz članka 19. i 20. ovoga Zakona može se na osobnu zamolbu prevesti u djelatnog časnika dodjelom prvog časničkog čina pod uvjetima:

- da je stekao visoku stručnu spremu
- da nije stariji od 30 godina
- da je završio odgovarajuću časničku izobrazbu na koju je bio upućen na prijedlog načelnika Glavnog stožera
- da je njegov rad ocijenjen zadnjom službenom ocjenom "osobito se ističe"
- da postoji slobodno časničko ustrojbeno mjesto.

4. Prijam službenika i namještenika

Članak 27.

Na službeničko i namješteničko ustrojbeno mjesto može biti primljena osoba koja osim uvjeta iz članka 19. i 20. točke 2. i 3. ovoga Zakona ima i odgovarajuću zdravstvenu sposobnost.

C. PROMJENA RODA ILI STRUKE

Članak 28.

Vojnoj osobi može biti promijenjen rod ili struka:

- na osobni zahtjev

- ako je proglašena zdravstveno nesposobnom za obavljanje poslova na dosadašnjem ustrojbenom mjestu ili drugom ustrojbenom mjestu u okviru roda odnosno struke kojoj pripada
- zbog interesa službe.

Vojnoj osobi mijenja se rod ili struka na osobni zahtjev ako ima propisanu stručnu spremu i ako postoji interes za popunom Oružanih snaga.

Vojnoj osobi mijenja se rod ili struka zbog zdravstvene sposobnosti ako je zdravstvena komisija ocijeni zdravstveno nesposobnom za obavljanje zadaća dosadašnjeg ustrojbenog mjesta.

U interesu popune Oružanih snaga, vojnoj osobi mijenja se rod ili struka zbog ukidanja ustrojbenog mjesta na koje je bila raspoređena, odnosno imenovana ili popune slobodnih mjesta u drugom rodu, odnosno struci ako ima propisanu stručnu spremu.

Za promjenu roda ili struke u interesu popune Oružanih snaga nije potreban pristanak osobe kojoj se mijenja rod ili struka.

IV. PRAVA I OBVEZE VOJNIH OSOBA, SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

A. POSEBNA PRAVA I OBVEZE U SVEZI SA SLUŽBOM

Članak 29.

Vojne osobe imaju pravo i obvezu:

- razvijati i snažiti domoljublje
- profesionalno obavljati postavljene zadaće ustrojbenog mjesta
- unapređivati međuljudske odnose u zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga
- promicati etička načela
- snažiti vojnu stegu i provoditi zapovijedi
- brinuti se za svoje zdravlje i fizičku spremnost
- stručno se usavršavati i pomagati usavršavanju ostalih pripadnika Oružanih snaga
- čuvati naoružanje i ostala materijalna sredstva
- osobnim primjerom hrabrosti i požrtvornosti utjecati na ostale pripadnike Oružanih snaga
- pokazati kreativnost, poticajnost i samostalnost u djelovanju
- nositi odoru, propisane oznake Oružanih snaga i odgovarajuću vojnu iskaznicu
- poštovati propise o službi u Oružanim snagama.

Članak 30.

Opća pravila postupanja u Oružanim snagama sadrže:

- pravilnik o službi u Oružanim snagama kojim su uređena sva bitna pitanja unutarne organizacije, rada, odnosa, prava i obveza te ponašanja pripadnika Oružanih snaga

- pravilnik o vježbovnim postupcima u Oružanim snagama kojim se propisuju vježbovni postupci pojedinaca i rasporedi postrojba
- pravilnik o obredima u Oružanim snagama kojim se propisuju vojne svečanosti, vojne proslave, vojne počasti i druge svečane prigode u Oružanim snagama te vojne žalosti
- pravilnik o vojnoj stezi kojim se propisuje postupak za utvrđivanje stegovne odgovornosti pripadnika Oružanih snaga
- pravilnik brodske službe
- pravilnik o vojnopomorskim i položajnim zastavama.

Opća pravila iz stavka 1. ovoga članka donosi vrhovni zapovjednik na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

Članak 31.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku nije dopušteno:

- obavljati samostalnu gospodarsku ili profesionalnu djelatnost
- raditi kod druge pravne ili fizičke osobe
- biti članom upravnog odnosno nadzornog odbora trgovačkog društva.

Osobama iz stavka 1. ovoga članka može iznimno, po posebnom odobrenju ministra obrane, biti dopušten rad kod druge pravne osobe samo ako se bave znanstveno-nastavnim ili znanstveno-istraživačkim radom i drugim radom od posebnog interesa za obranu.

Članak 32.

Pripadnik Oružanih snaga obvezan je provoditi naloge i zapovijedi nadređenih osoba u svezi sa službom u skladu s pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka pripadnik Oružanih snaga nije obvezan provoditi naloge i zapovijedi nadređenih osoba ako su nalozi i zapovijedi upravljani na izdaju i druga kaznena djela protiv Republike Hrvatske i Oružanih snaga te ako su nalozi i zapovijedi protivni običajima ratovanja i pravu oružanih sukoba.

O protupravnim nalogima i zapovijedima iz stavka 2. ovoga članka pripadnik Oružanih snaga obvezan je odmah izvijestiti osobu nadređenu osobi koja je izdala protupravni nalog ili zapovijed odnosno drugu nadležnu osobu.

Pripadnici Oružanih snaga dužni su izvršavati naloge i zapovijedi starijih i kada nije nazočna nadređena osoba, a kada je nužno poduzeti mjere i radnje za izvršenje neodgodivih i važnih poslova i zadaća.

Članak 33.

Pripadnik Oružanih snaga nosi vatreno naoružanje u skladu s pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona i može ga uporabiti dok je u službi koja se obavlja pod oružjem samo onda ako na drugi način ne može:

- zaštititi živote ljudi i objekte koje osigurava
- odbiti napad ili otkloniti neposrednu opasnost za ljude i objekte koje

- osigurava
- odbiti napad kojim se ugrožava njegov život.

Članak 34.

Postupak pripadnika Oružanih snaga pri osiguranju ljudi i imovine te uvjeti za dopuštenu uporabu naoružanja u obavljanju službe utvrđuju se pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona .

Vojna osoba pri izvršenju bojne zadaće upotrebljava vatreno i drugo naoružanje u skladu s propisima o bojnim djelovanjima.

Članak 35.

Pripadnik Oružanih snaga u skladu s pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona ima pravo nadređenoj osobi podnositi pritužbe i druge podneske u svezi sa svim pitanjima iz života i rada u zapovjedništvu, postrojbi, odnosno ustanovi Oružanih snaga te na njih ima pravo dobiti odgovor.

Vojnu osobu koja podnese pritužbu protiv nadređene osobe ne oslobađa se obveze izvršenja zapovijedi, osim u slučaju iz članka 32. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 36.

Pripadnici Oružanih snaga obvezni su čuvati državnu, vojnu, službenu, poslovnu i profesionalnu tajnu i nakon prestanka službe u Oružanim snagama u razdoblju određenom posebnim zakonom.

Ministar obrane ili osoba koju on ovlasti može pripadnika Oružanih snaga osloboditi obveze čuvanja državne, vojne, službene, poslovne i profesionalne tajne u sudskom ili upravnom postupku ako je riječ o podacima bez kojih nije moguće utvrditi činjenično stanje.

Članak 37.

Vojna osoba nosi vojnu odoru za vrijeme službe, a po osobnom izboru može dolaziti na posao i odlaziti s posla u civilnoj odjeći.

Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera propisuje: vrstu, broj i sastav vojne odore; vrijeme, način i prigode u kojima vojnu odoru i pripadajuće vojne oznake nose vojne osobe, umirovljene djelatne vojne osobe te djelatne vojne osobe raspoređene na rad izvan Oružanih snaga.

Članak 38.

Pripadnik Oružanih snaga ne može se udaljiti iz zapovjedništva, postrojbe, odnosno ustanove Oružanih snaga u tijeku radnog vremena bez dopuštenja nadređene osobe.

U ratnom stanju ili stanju neposredne ugroženosti, izdane zapovijedi o poduzimanju mjera pripravnosti te o općoj ili djelomičnoj mobilizaciji, pripadnici Oružanih snaga mogu se udaljiti iz zapovjedništva, postrojbe odnosno ustanove Oružanih snaga ili iz mjesta službe samo po dopuštenju

nadležnog zapovjednika bojne, njemu ravne ili više razine.

Članak 39.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik imaju vojnu identifikacijsku iskaznicu kojom dokazuju pripadnost Oružanim snagama.

Ministar obrane propisat će oblik i sadržaj vojne identifikacijske iskaznice iz stavka 1. ovoga članka.

Ročnici, kadeti i pričuvnici imaju vojnu iskaznicu propisanu Zakonom o obrani.

Članak 40.

Djelatni vojnici, ročnici, kadeti i pričuvni vojnici za vrijeme službe u Oružanim snagama stanuju u postrojbama, zapovjedništvima i ustanovama Oružanih snaga u skladu s pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona.

Putovanje i boravak pripadnika Oružanih snaga u inozemstvu uređuje se pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona.

Ministar obrane propisuje uvjete pod kojima se djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku koji nemaju riješeno stambeno pitanje može dodijeliti stambeni kredit, dati na korištenje službeni stan ili iznajmiti stan.

B. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA, ZDRAVSTVENO OSIGURANJE I SOCIJALNA SKRB

1. Zdravstvena zaštita i zdravstveno osiguranje

Članak 41.

Sredstva za osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika osiguravaju se u Državnom proračunu.

Članak 42.

Ročnici, kadeti i pričuvnici za vrijeme službe u Oružanim snagama ostvaruju osnovno zdravstveno osiguranje na teret Državnog proračuna ako nisu zdravstveno osigurani po drugoj osnovi.

Članak 43.

Ministar obrane propisuje postupak i ovlasti u postupku ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu i prava na zdravstveno osiguranje za pripadnike Oružanih snaga.

Članak 44.

Ročnici, kadeti i pričuvnici i nakon otpusta iz Oružanih snaga imaju pravo na zdravstvenu zaštitu na trošak Ministarstva obrane do izlječenja odnosno dok nadležno tijelo mirovinskog osiguranja donese ocjenu radne sposobnosti:

- zbog ozljede ili bolesti koje su zadobili za vrijeme službe u Oružanim snagama a koje su izravna posljedica obavljanja službe
- zbog bolesti koja je nastala prije stupanja u Oružane snage, a tijekom službe je došlo do njezina pogoršanja i zbog koje su otpušteni iz Oružanih snaga.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo na zdravstvenu zaštitu nakon otpusta iz Oružanih snaga:

- ako prijave ozljedu ili bolest zdravstvenoj komisiji Ministarstva obrane (u nastavku teksta: zdravstvena komisija)
- ako zdravstvena komisija utvrdi da je ozljeda ili bolest nastala tijekom službe u Oružanim snagama kao neposredna posljedica službe u Oružanim snagama.

Ministar obrane uredit će način, postupak i ovlasti u postupku ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 45.

Ocjenu zdravstvene sposobnosti za prijam u službu, prestanak službe i ostala stanja u službi utvrđuju zdravstvene komisije.

Zdravstvene komisije imaju 5 članova i sastavljene su od doktora medicine ili specijalista određene grane zdravstvene struke i psihologa te diplomiranih pravnika.

Ministar obrane donosi odluku o osnivanju i djelokrugu rada zdravstvenih komisija iz stavka 2. ovoga članka.

Kada zdravstvena komisija utvrđuje je li ozljeda ili bolest osoba iz članka 44. stavka 1. ovoga Zakona nastala za vrijeme službe u Oružanim snagama ili je neposredna posljedica obavljanja službe, u sastav zdravstvene komisije osim osoba iz stavka 2. ovoga članka ulaze i doktor medicine i psiholog koje odredi ministar zdravstva.

Ministar obrane donosi pravilnik o mjerilima za ocjenu zdravstvene sposobnosti za službu, o zdravstvenim pregledima i psihološkim ispitivanjima radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti te o periodičkim zdravstvenim pregledima i psihološkim ispitivanjima radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti. Periodički zdravstveni pregledi i psihološka ispitivanja provodit će se u razdobljima od 2 do 5 godina.

Zdravstveni pregledi i psihološka ispitivanja potrebna za donošenje ocjene zdravstvene sposobnosti provode se u Ministarstvu obrane ili u zdravstvenim ustanovama.

Članak 46.

Ocjena zdravstvene sposobnosti djelatne vojne osobe, službenika i namještenika donosi se na:

- zahtjev djelatne vojne osobe, službenika i namještenika
- zahtjev nadređenog zapovjednika samostalne bojne, njemu ravne ili više razine
- prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite.

Zapovjednik na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njemu ravne ili više razine obavezan je tražiti da se djelatnu vojnu osobu, službenika i namještenika uputi na ocjenu zdravstvene sposobnosti ako se djelatna vojna osoba, službenik ili namještenik nalazi na liječenju, odnosno bolovanju neprekidno 6 mjeseci, odnosno s prekidima 12 mjeseci u posljednje dvije godine.

2. Socijalna skrb

Članak 47.

Kadet kojeg se zbog zdravstvene nesposobnosti za djelatnu vojnu službu zbog ozljede ili bolesti nastale u izravnoj svezi sa školovanjem otpusti sa školovanja ima pravo na novčanu pomoć za nastavak školovanja u drugoj školi istog stupnja.

Ministar obrane propisuje postupak ostvarivanja prava na novčanu pomoć i visinu novčane pomoći iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 48.

Obitelji pripadnika Oružanih snaga koji pogine ili umre pripada naknada pogrebnih troškova.

Pod troškovima iz stavka 1. ovoga članka smatraju se:

- troškovi lijesa i prijevoza posmrtnih ostataka do mjesta pogreba
- putni troškovi za dva pratitelja
- troškovi grobnog mjesta ako ga obitelj nema
- troškovi kremiranja
- ostali troškovi uobičajeni u mjestu u kojem se obavlja pogreb.

Članovima obitelji pripadnika Oružanih snaga u smislu odredaba ovoga Zakona smatraju se: bračni drug odnosno izvanbračni drug, djeca, roditelji, maćeha, očuh, posvojitelj i posvojčad.

Prvenstvo u ostvarivanju prava osoba iz stavka 3. ovoga članka utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju. Članovi obitelji iz istog nasljednog reda ostvaruju pravo prema međusobnom sporazumu.

Članak 49.

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć ostvaruje pripadnik Oružanih snaga koji u miru u obavljanju službe ili u svezi sa službom bez svoje krivnje

zadobije ranu ili ozljedu.

Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka pogine ili umre od zadobivene rane ili ozljede, jednokratna novčana pomoć pripada njezinoj obitelji.

Ministar obrane utvrđuje iznos, uvjete i postupak za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć.

Članak 50.

Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici kolektivno se osiguravaju od posljedica nesretnog slučaja za vrijeme obavljanja službe.

O uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz stavka 1. ovoga članka ministar obrane donosi poseban propis.

Za pripadnike Oružanih snaga uplaćuje se dodatni doprinos za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti u skladu s propisima o zdravstvenom osiguranju.

Članak 51.

Bračni drug pripadnika Oružanih snaga koji je poginuo ili umro od rane, ozljede ili bolesti zadobivenih u svezi sa službom a koji nema uvjeta za obiteljsku mirovinu može na osobni zahtjev biti upućen na osposobljavanje radi stjecanja IV. stupnja stručne spreme ako u trenutku smrti nije imao nikakvu stručnu spremu niti je bio u radnom odnosu.

Osposobljavanje iz stavka 1. ovoga članka može trajati najdulje 4 godine.

Zahtjev za osposobljavanje iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti u roku od 2 godine od dana smrti pripadnika Oružanih snaga.

Za vrijeme osposobljavanja bračni drug pripadnika Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na mjesečnu novčanu naknadu u iznosu koji odredi ministar obrane.

Mjesečna novčana naknada isplaćuje se iz Državnog proračuna.

Odredbe stavaka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na djelatne vojne osobe, službenike i namještenike kod kojih nastupi invaliditet tijekom obavljanja službe zbog kojeg nisu u mogućnosti obavljati dotadašnje poslove.

V. ODGOVORNOST VOJNIH OSOBA, SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

A. KAZNENA ODGOVORNOST

Članak 52.

Pripadnici Oružanih snaga odgovaraju za kaznena djela po odredbama Kaznenog zakona i drugih zakona.

Kaznena odgovornost ne isključuje stegovnu odgovornost ako djelo koje je predmet kaznenog postupka predstavlja i kršenje vojne stege.

Stegovni postupak vodi se bez obzira na tijek kaznenog postupka.

Članak 53.

Ovlaštene službene osobe Vojne policije provode operativnu i kriminalističku obradu nad pripadnicima Oružanih snaga za koje postoje osnove sumnje da su u službi ili u svezi sa službom izvršili kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.

Pri obavljanju poslova iz stavka 1. ovoga članka ovlaštene službene osobe Vojne policije u postupanju prema pripadnicima Oružanih snaga imaju obveze i ovlasti prema Zakonu o kaznenom postupku.

B. PREKRŠAJNA ODGOVORNOST

Članak 54.

Pripadnici Oružanih snaga odgovaraju za prekršaje prema općim propisima o prekršajima.

C. STEGOVNA ODGOVORNOST

1. Općenito o stegovnoj odgovornosti

Članak 55.

Vojna je stega točno, potpuno i pravodobno obavljanje poslova i zadaća u Oružanim snagama u skladu s ovim Zakonom, pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona, drugim propisima, pojedinačnim aktima i zapovijedima nadređenih osoba, te poštivanje načela ponašanja u vojnoj službi i izvan nje.

Pripadnika Oružanih snaga ne može se smatrati stegovno odgovornim za djelo koje prije nego što je počinjeno nije propisom bilo određeno kao kršenje vojne stege niti mu može biti izrečena stegovna sankcija koja prije nego što je djelo počinjeno nije propisom predviđena kao stegovna mjera, odnosno stegovna kazna.

2. Pojam i vrste kršenja vojne stege

Članak 56.

Kršenjem vojne stege smatra se svako ponašanje suprotno odredbi članka 55. stavka 1. ovoga Zakona.

Kršenje vojne stege može biti lakše i teže.

Teže kršenje vojne stege predstavlja stegovni prijestup. Lakše kršenje vojne stege predstavlja stegovnu pogrešku. Stegovni prijestupi i stegovne pogreške utvrđene su u odredbama ovoga Zakona.

2.1. Stegovna pogreška i stegovni prijestup

Članak 57.

Stegovne pogreške su:

- **nepravodobno ili nepotpuno izvršenje zapovijedi, odluka i naloga nadređenoga**
- **učestalo kašnjenje u službu ili na dužnost ili raniji odlasci s dužnosti ili iz službe**
- **neopravdani izostanak iz službe ili s dužnosti u trajanju od jednog dana**
- **neobavješćivanje nadređenog o spriječenosti dolaska u službu ili na dužnost u roku od 24 sata**
- **povreda propisa o nošenju vojne odore, vojničkom izgledu i osobnoj higijeni**
- **neuljudan odnos prema suradnicima, podređenima i nadređenima**
- **povreda propisa o pozdravljanju, obraćanju, predstavljanju i javljanju**
- **drugo postupanje suprotno propisima iz područja obrane kojim se ne nanosi šteta imovini Republike Hrvatske.**

Članak 58.

Stegovni prijestupi su:

- **neizvršenje ili odbijanje izvršenja zapovijedi, odluka ili naloga nadređenoga**
- **samovoljno napuštanje postrojbe ili ustanove**
- **samovolja u obavljanju službe ili dužnosti**
- **nesavjesno ili nemarno obavljanje službe**
- **zloraba položaja ili prekoračenje službenih ovlasti**
- **povreda propisa o stražarskoj službi**
- **nanošenje štete vojnoj imovini ili drugoj imovini u svezi s obavljanjem službe**
- **povreda propisa o čuvanju tajnih podataka obrane**
- **neopravdani izostanak iz službe ili s dužnosti u trajanju od 2 do 5 dana**
- **krivotvorenje izvješća ili podnošenje lažnih izvješća**
- **krivotvorenje, uništenje ili prikrivanje službenih isprava, službenih knjiga ili predmeta**
- **nepoduzimanje propisanih, zapovjedenih ili drugih mjera potrebnih za očuvanje života i zdravlja ljudi te ispravnosti tehnike i objekata**
- **neudovoljavanje i nepostupanje u skladu sa zahtjevom**

- vojnostegovnog tužiteljstva ili vojnostegovnog suda
- postupak kojim se vrijeđa dostojanstvo podređenih, mladih, po spolu, po vjeri i po naciji odnosno krše prava koja im po propisima pripadaju
  - nedolično ponašanje koje nanosi štetu ugledu Ministarstvu obrane i Oružanih snaga
  - prikrivanje ili neprijavlivanje počinitelja stegovnih prijestupa i stegovnih pogrešaka
  - obavljanje djelatnosti koja je u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona ili bez prethodnog odobrenja ministra obrane
  - povreda propisa o političkom djelovanju i sindikalnom organiziranju u Oružanim snagama
  - ponavljanje stegovnih pogrešaka (dvije ili više stegovnih pogrešaka u godini)
  - izvršenje kaznenog djela za koje se pokreće postupak po službenoj dužnosti, odnosno postojanje osnovane sumnje da je izvršeno takvo djelo
  - drugo postupanje suprotno propisima iz područja obrane kojim se nanosi šteta imovini Republike Hrvatske.

3. Osobe koje mogu biti odgovorne za kršenje vojne stege

Članak 59.

Za kršenje vojne stege odgovaraju pripadnici Oružanih snaga dok su u službi u Oružanim snagama.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je stegovni postupak pokrenut za vrijeme trajanja službe, djelatni časnici i dočasnici odgovaraju za stegovne prijestupe počinjene tijekom službe u Oružanim snagama i nakon prestanka službe.

Pripadnici Oružanih snaga koji u tijeku obavljanja službe ili izvan nje prekrše vojnu stegu podliježu stegovnoj odgovornosti ako su prekršili vojnu stegu s namjerom ili iz nehaja.

4. Stegovne sankcije

4. 1. Općenito o stegovnim sankcijama

Članak 60.

Za kršenje vojne stege počiniteljima se izriču stegovne sankcije: stegovne mjere i stegovne kazne.

Za stegovne pogreške izriču se stegovne mjere, a za stegovne prijestupe stegovne kazne.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, za stegovne prijestupe

ročnika, kadeta i pričuvnih vojnika vojnostegovno vijeće izriče stegovne mjere propisane odredbama ovoga Zakona.

Za jedno ili više kršenja vojne stege o kojima se istodobno odlučuje izriče se samo jedna stegovna mjera ili jedna stegovna kazna.

Članak 61.

Pri odabiru vrste i mjere stegovne sankcije uzima se u obzir: vrsta kršenja vojne stege, posljedice kršenja vojne stege, stupanj krivnje osobe protiv koje se vodi postupak, pobude iz kojih je prekršena vojna stega, okolnosti u kojima je prekršena vojna stega, dotadašnji rad i ponašanje osobe protiv koje se vodi postupak, narav njezina posla, njezin odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kršenjem vojne stege, te druge olakotne i otegotne okolnosti.

Članak 62.

Načelnik Glavnog stožera najmanje jednom godišnje predlaže ministru obrane donošenje obvezujućih uputa za sudove i tužiteljstva poradi utvrđivanja jedinstvene stegovne politike u provođenju vojnostegovnih postupaka.

Članak 63.

Pri odlučivanju o odgovornosti za kazneno djelo protiv Oružanih snaga o kojemu se prema odredbama Kaznenog zakona može odlučivati u vojnostegovnom postupku, vojnostegovni sud može okrivljeniku izreći odgovarajuću stegovnu sankciju.

4.2. Stegovne mjere

Članak 64.

Stegovne mjere su:

- opomena
- ukor
- prekoredna služba u trajanju do tri smjene
- zabrana izlaska iz vojarne u trajanju do 10 dana
- smanjenje plaće od 5% do 20% u trajanju od 1 do 3 mjeseca
- vojnički pritvor u trajanju do 15 dana.

Stegovna mjera iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka može se izreći samo ročnicima, kadetima i pričuvnicima.

Stegovne mjere iz stavka 1. podstavaka 4. i 6. ovoga članka mogu se

izreći samo ročnicima, kadetima, pričuvnim i djelatnim vojnicima.

Stegovna mjera iz stavka 1. podstavka 5. ovoga članka ne može se izreći ročnicima, kadetima i pričuvnicima.

Stegovnu mjeru iz stavka 1. podstavka 6. ovoga članka može izreći samo vojnostegovno vijeće.

4.3. Stegovne kazne

Članak 65.

Stegovne kazne su:

- zaustavljanje u napredovanju u službi i promaknuću u trajanju od 1 do 4 godine
- smanjenje plaće od 21% do 33% u trajanju od 4 do 12 mjeseci
- vojnički pritvor u trajanju do 30 dana
- prevođenje čina u neposredno niži čin
- oduzimanje čina
- smjenjivanje s dužnosti uz raspored na ustrojbeno mjesto neposredno nižeg čina u trajanju od 1 do 3 godine
- smjenjivanje sa zapovjedne odnosno voditeljske dužnosti uz zabranu imenovanja na takvu dužnost u trajanju od 1 do 5 godina
- prestanak djelatne službe.

Članak 66.

Stegovna kazna zaustavljanja u napredovanju u službi i promaknuću može se izreći samo djelatnim vojnim osobama, pričuvnim časnicima i dočasnicima.

Stegovna kazna smanjenja plaće može se izreći samo djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima.

Stegovna kazna vojničkog pritvora može se izreći samo djelatnim vojnicima.

Stegovne kazne prevođenja u neposredno niži čin i oduzimanja čina mogu se izreći samo vojnim osobama.

Stegovna kazna smjenjivanja s dužnosti uz raspored na ustrojbeno mjesto neposredno nižeg čina u trajanju od 1 do 3 godine može se izreći svim pripadnicima Oružanih snaga. Časnika se ne može rasporediti na ustrojbeno mjesto dočasnika, a dočasnika na ustrojbeno mjesto vojnika.

Stegovna mjera smjenjivanja sa zapovjedne odnosno voditeljske dužnosti uz zabranu imenovanja na takvu dužnost u trajanju od 1 do 5 godina može se izreći svim pripadnicima Oružanih snaga raspoređenima na zapovjedne odnosno voditeljske dužnosti.

Stegovna kazna prestanka službe može se izreći djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima.

5. Zastara

5.1. Zastara pokretanja i vođenja stegovnog postupka

Članak 67.

Pokretanje stegovnog postupka zbog stegovne pogreške zastarijeva nakon proteka 3 mjeseca od dana kad je nadređena osoba postavljena na dužnost zapovjednika satnije, njoj ravne ili više razine saznala za izvršenu povredu i počinitelja, ali najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana izvršenja povrede, a postupak se mora završiti u roku od 6 mjeseci od dana pokretanja.

Pokretanje stegovnog postupka zbog stegovnog prijestupa zastarijeva nakon proteka 12 mjeseci od dana kad je nadređena osoba postavljena na dužnost zapovjednika brigade, njoj ravne ili više razine saznala za stegovni prijestup, ali najkasnije u roku od 2 godine od izvršenog prijestupa, a postupak se mora završiti u roku od 2 godine od dana pokretanja.

Zastara pokretanja i vođenja stegovnog postupka zbog stegovnog prijestupa koji ima obilježja kaznenog djela za koje se postupak vodi po službenoj dužnosti te je u povodu istog kaznenog djela u tijeku postupak pred nadležnim državnim odvjetništvom ili sudom ili je kazneni postupak već okončan pravomoćnom osuđujućom presudom, nastupa istodobno kad i zastara progona zbog kaznenog djela.

5.2. Zastara izvršenja stegovne sankcije

Članak 68.

Zastara izvršenja stegovne kazne nastupa nakon proteka 3 mjeseca od dana kad je odluka o stegovnoj kazni postala konačna, a zastara izvršenja stegovne mjere nakon proteka 2 mjeseca od dana kad je stegovna mjera postala konačna.

Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka, zastara izvršenja stegovne kazne prestanka službe nastupa nakon proteka 6 mjeseci od dana kad je odluka o kazni postala konačna.

Zastara izvršenja stegovne kazne prekida se svakom radnjom usmjerenom na izvršenje kazne.

Zastara izvršenja stegovne kazne nastupa u svakome slučaju kada protekne dvaput onoliko vremena koliko je propisano u stavcima 1. i 2. ovoga članka.

6. Stegovni postupak

Članak 69.

Stegovni postupak provodi se u skladu s odredbama ovoga Zakona i pravilnika iz članka 30. stavka 1. podstavka 4.

Stegovni postupak zbog stegovne pogreške pokreće se donošenjem rješenja nadređene osobe na dužnosti zapovjednika satnije, njoj ravne ili više razine, a zbog stegovnog prijestupa podnošenjem stegovne prijave nadređene osobe na dužnosti zapovjednika brigade, njoj ravne ili više razine vojnostegovnom tužiteljstvu.

Stegovnu prijavu za stegovni prijestup mogu podnijeti i osobe koje nisu navedene u stavku 2. ovoga članka preko Vojne policije.

Vojnostegovni tužitelj može i samoinicijativno pokrenuti stegovni postupak.

U slučajevima iz stavka 4. ovoga članka stegovni postupak smatra se pokrenutim danom podnošenja optužnog prijedloga.

Članak 70.

O stegovnoj odgovornosti osobe protiv koje se vodi stegovni postupak odlučuje:

- za stegovne pogreške - nadređena osoba na dužnosti zapovjednika satnije, načelnika službe ili njima ravnih ili viših ustrojstvenih cjelina, odnosno vojnostegovno vijeće
- za stegovne prijestupe ročnika, kadeta i pričuvnih vojnika dok su u vojnoj službi - vojnostegovno vijeće
- za stegovne prijestupe ostalih vojnih osoba, službenika i namještenika - vojnostegovni sudovi.

U postupku utvrđivanja stegovne odgovornosti ovlaštena osoba i vojnostegovno vijeće odlučuju rješenjem, a vojnostegovni sud rješenjem i presudom.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka dopuštena je žalba u roku od 3 dana od dana primitka, a protiv presude u roku od 8 dana od dana primitka.

Protiv odluka Višeg vojnostegovnog suda može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

O žalbama za izrečene mjere opomene i ukora odlučuje osoba koja je nadređena osobi koja je izrekla stegovnu mjeru, a o ostalim žalbama nadležni vojnostegovni sud.

Članak 71.

Osoba protiv koje se vodi postupak pred vojnostegovnim sudom ima pravo braniti se sama ili uz stručnu pomoć branitelja.

7. Vojnostegovna vijeća

Članak 72.

Vojnostegovna vijeća osnivaju se u Oružanim snagama zbog raspravljanja i odlučivanja o stegovnim pogreškama vojnih osoba, službenika i

namještenika te o stegovnim prijestupima ročnika, kadeta i pričuvnih vojnika.

Vojnostegovna vijeća sastoje se od triju članova od kojih je jedan predsjednik vijeća.

Članove vojnostegovnog vijeća imenuje svojom zapovijedi osoba na ustrojbenom mjestu razine zapovjednika brigade, njemu ravne ili više razine.

8. Vojnostegovni sudovi i tužiteljstva

8.1. Općenito o vojnostegovnim sudovima

Članak 73.

Vojnostegovni sudovi su ustrojstvene cjeline Ministarstva obrane koje samostalno odlučuju o stegovnim prijestupima pripadnika Oružanih snaga, osim o stegovnim prijestupima ročnika, kadeta i pričuvnih vojnika.

Vojnostegovni su sudovi za svoj rad odgovorni ministru obrane, odnosno osobi koju on ovlasti.

Članak 74.

U Ministarstvu obrane osnivaju se prvostupanjski vojnostegovni sudovi i Viši vojnostegovni sud.

Sjedišta vojnostegovnih sudova određuju se ustrojem Ministarstva obrane.

8.2. Općenito o vojnostegovnim tužiteljstvima

Članak 75.

Vojnostegovna tužiteljstva su ustrojstvene cjeline Ministarstva obrane koje samostalno i na temelju prijave nadležnih osoba progone počinitelje stegovnih prijestupa, a za svoj su rad odgovorna ministru obrane, odnosno osobi koju on ovlasti.

U Ministarstvu obrane osnivaju se prvostupanjska vojnostegovna tužiteljstva i Više vojnostegovno tužiteljstvo.

Sjedišta vojnostegovnih tužiteljstava određuju se ustrojem Ministarstva obrane.

8.3. Stvarna nadležnost vojnostegovnih sudova i tužiteljstava

Članak 76.

Prvostupanjski vojnostegovni sudovi stvarno su nadležni da:

- sude u prvom stupnju djelatnim vojnim osobama, pričuvnim časnicima i pričuvnim dočasnicima, te službenicima i namještenicima za počinjene stegovne prijestupe
- odlučuju o žalbama protiv rješenja vojnostegovnih vijeća o izricanju stegovnih mjera
- odlučuju o žalbama protiv rješenja o udaljenju iz službe
- sude u prvom stupnju za kaznena djela o kojima se prema odredbama Kaznenog zakona može odlučiti u stegovnom postupku
- odlučuju o prijedlogu za obnovu postupka
- izdaju potvrde o vojnostegovnoj kažnjavanosti za stegovne prijestupe.

Viši vojnostegovni sud stvarno je nadležan da:

- odlučuje o žalbama protiv odluka prvostupanjskih vojnostegovnih sudova
- odlučuje o prijenosu i sukobu nadležnosti između vojnostegovnih sudova
- prati i usklađuje sudsku praksu
- daje obvezne naputke i smjernice za rad prvostupanjskih vojnostegovnih sudova.

Članak 77.

Vojnostegovni tužitelji stvarno su nadležni da:

- progone počinitelje stegovnih prijestupa kada za to postoje uvjeti
- podnose optužne prijedloge
- zastupaju optužbu pred vojnostegovnim sudom
- donose rješenja o odbačaju vojnostegovnih prijava
- provode i druge radnje u postupku u skladu s posebnim propisima.

Viši vojnostegovni tužitelj stvarno je nadležan da:

- zastupa optužbu pred Višim vojnostegovnim sudom
- iz opravdanih razloga preuzme stegovni progon u pojedinom predmetu od vojnostegovnog tužitelja ili da stegovni progon povjeri njegovu zamjeniku ili drugom vojnostegovnom tužitelju
- odlučuje o prijenosu i sukobu nadležnosti između vojnostegovnih tužiteljstava
- daje obvezatne naputke i smjernice za rad vojnostegovnim tužiteljima kada je to potrebno radi jedinstvene primjene zakona i drugih propisa
- daje naloge i upute vojnostegovnim tužiteljima za rješavanje pojedinih predmeta
- odlučuje o žalbama protiv rješenja o odbačaju vojnostegovnih prijava prvostupanjskih vojnostegovnih tužitelja
- prati i usklađuje praksu vojnostegovnih tužitelja u postupanju.

8.4. Mjesna nadležnost vojnostegovnih sudova i tužiteljstava

Članak 78.

Ministar obrane donosi odluku u kojoj utvrđuje mjesnu nadležnost vojnostegovnih sudova i tužiteljstava.

8.5. Sastav i poslovanje vojnostegovnih sudova i tužiteljstava

Članak 79.

Vojnostegovni sudovi sastoje se od predsjednika suda, određenog broja sudaca od kojih je jedan i zamjenik predsjednika te sudaca porotnika.

Vojnostegovna tužiteljstva sastoje se od tužitelja i određenog broja njegovih zamjenika.

Članak 80.

Uredsko poslovanje vojnostegovnih sudova i vojnostegovnih tužiteljstava uređuje se poslovníkom o radu vojnostegovnih sudova i poslovníkom o radu vojnostegovnih tužiteljstava.

Poslovníke o radu vojnostegovnih sudova i tužiteljstava donijet će ministar obrane na prijedlog predsjednika Višeg vojnostegovnog suda i Višeg vojnostegovnog tužitelja u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

8.6. Sastav vijeća

Članak 81.

Prvostupanjski vojnostegovni sudovi sude u vijeću od 3 suca od kojih jedan profesionalno obnaša dužnost.

Viši Vojnostegovni sud sudi u vijeću od 3 suca koji profesionalno obnašaju dužnost.

Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, kad se sudi generalima odnosno admiralima vojnostegovni sud sudi u vijeću od 5 sudaca od kojih 3 suca profesionalno obnašaju dužnost, a najmanje jedan sudac od 5 sudaca ima osobni čin generala odnosno admirala.

U postupcima u povodu žalbe protiv rješenja o izrečenoj stegovnoj mjeri i žalbe protiv rješenja o udaljenju iz službe odlučuje sudac pojedinac.

8.7. Imenovanje i razrješenje vojnostegovnih sudaca i tužitelja, te svečana prisega

Članak 82.

Predsjednike vojnostegovnih sudova, vojnostegovne suce, vojnostegovne tužitelje i njihove zamjenike imenuje i razrješuje ministar obrane u skladu s ovim Zakonom, iz reda časnika pravne struke s položenim pravosudnim ispitom.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje nemaju položen pravosudni ispit dužne su ga položiti u roku od 2 godine od dana imenovanja.

Predsjednici vojnostegovnih sudova, vojnostegovni suci, vojnostegovni tužitelji i njihovi zamjenici profesionalno obnašaju dužnost.

Članak 83.

Predsjednici vojnostegovnih sudova, vojnostegovni suci i suci porotnici te vojnostegovni tužitelji i njihovi zamjenici prije stupanja na dužnost daju svečanu prisegu pred ministrom obrane i načelnikom Glavnog stožera.

Tekst svečane prisege glasi: "Prisežem svojom čašću da ću svoju dužnost obnašati savjesno i nepristrano pridržavajući se Ustava i zakona Republike Hrvatske, dajući puni doprinos razvitku Oružanih snaga jačanjem vojne stege".

8.8. Nadzor nad poslovanjem vojnostegovnih sudova i tužiteljstava te njihov ustroj

Članak 84.

Ministar obrane ili osoba koju on ovlasti nadzire pravodobnost i urednost obavljanja poslova i rada predsjednika Višeg vojnostegovnog suda i Višeg vojnostegovnog tužitelja.

Predsjednik Višeg vojnostegovnog suda nadzire pravodobnost i urednost obavljanja poslova i rada predsjednika prvostupanjskih vojnostegovnih sudova, a predsjednici prvostupanjskih sudova nadziru pravodobnost i urednost obavljanja poslova i rada vojnostegovnih sudaca i sudaca porotnika.

Viši vojnostegovni tužitelj nadzire pravodobnost i urednost obavljanja poslova i rada vojnostegovnih tužitelja, a vojnostegovni tužitelji nadziru pravodobnost i urednost obavljanja poslova i rada zamjenika vojnostegovnih tužitelja.

U tijeku obavljanja nadzornih poslova iz stavaka 1. 2. i 3. ovoga članka može se obaviti i neposredan uvid u rad sudaca i tužitelja, ali se pritom ne smije utjecati na njihovu neovisnost i slobodu u donošenju odluka.

Članak 85.

Ustroj vojnostegovnih sudova i vojnostegovnih tužiteljstava uređuje se pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva obrane.

D. MATERIJALNA ODGOVORNOST

Članak 86.

Za štetu koju pripadnik Oružanih snaga u službi i u svezi s obavljanjem službe počini trećim osobama odgovara Republika Hrvatska.

Republika Hrvatska ima pravo od pripadnika Oružanih snaga tražiti povrat iznosa isplaćenog trećim osobama u smislu stavka 1. ovoga članka samo ako je pripadnik Oružanih snaga namjerno ili iz krajnje nepažnje počinio štetu.

Pod uvjetima iz stavka 2. ovoga članka, Republika Hrvatska ima pravo od pripadnika Oružanih snaga tražiti i naknadu budućih iznosa koje je ona dužna obročno isplaćivati na temelju pravomoćne sudske odluke.

Za ostale štete počinjene u svezi s obavljanjem službe Republika Hrvatska odgovara po općim propisima o naknadi štete.

Članak 87.

O zahtjevu oštećenika da mu Republika Hrvatska nadoknadi štetu odlučuje nadležni sud.

Prije nego što protiv Republike Hrvatske podnese tužbu, oštećenik je obvezan podnijeti odštetni zahtjev izvan spora Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Ako odštetni zahtjev ne bude u cijelosti usvojen ili se o njemu ne donese odluka u roku od 3 mjeseca od njegova podnošenja, oštećenik može podnijeti tužbu nadležnom sudu.

U postupku obeštećenja izvan spora može se sklopiti izvan sudska nagodba, koja je ovršna isprava.

Članak 88.

Pripadnici Oružanih snaga dužni su nadoknaditi štetu koju u svezi s obavljanjem službe namjerno ili krajnjom nepažnjom nanesu Republici Hrvatskoj.

Članak 89.

Postojanje štete, njezin iznos i okolnosti u kojima je nastala utvrđuju povjerenstva sastavljena od triju članova koje imenuje ministar obrane, odnosno osobe koje on ovlasti.

Povjerenstvo iz stavka 1. ovoga članka donosi rješenje kojim utvrđuje postojanje štete, odgovornost pripadnika Oružanih snaga, iznos naknade i

način provedbe obveze naknade štete.

Prije donošenja rješenja povjerenstvo iz stavka 1. ovoga članka obvezno je saslušati pripadnika Oružanih snaga odnosno pribaviti od njega pisanu izjavu.

Žalba protiv rješenja o naknadi štete podnosi se ministru obrane ili osobi koju on ovlasti u roku od 15 dana od dana primitka rješenja.

Rješenje po žalbi o naknadi štete ovršna je isprava.

Ovrha iz stavka 5. ovoga članka provodi se sudskim putem ili uskratom od plaće.

Ministar obrane posebnim propisom uređuje postupak utvrđivanja odgovornosti za štetu i naknadu štete.

Članak 90.

Potraživanje naknade štete utvrđene rješenjem iz članka 89. stavka 5. ovoga Zakona zastarijeva za deset godina.

Članak 91.

O naknadi štete počinjene kršenjem vojne stege na imovini Republike Hrvatske dane na upravljanje Ministarstvu obrane odlučuje se u stegovnom postupku.

Ako se iznos štete ne može utvrditi do okončanja stegovnog postupka, nadležno će tijelo odlučivati samo o stegovnoj odgovornosti, a o naknadi štete odlučivat će se u postupku za naknadu štete prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 92.

Pripadnika Oružanih snaga može se u cijelosti ili dijelom osloboditi odgovornosti za nastalu ili prouzročenu štetu, odnosno može se obustaviti postupak za naknadu štete ako je do nje došlo postupanjem po nalogu nadležnog zapovjednika, pod uvjetom da ga je pripadnik Oružanih snaga prethodno pismenim putem upozorio da će provedbom naloga nastati ili da bi mogla nastati šteta.

Pripadnika Oružanih snaga koji je odgovoran za štetu počinjenu krajnjom nepažnjom može se iz opravdanih razloga djelomično ili u cijelosti osloboditi obveze naknade štete.

Smatrat će se da postoje opravdani razlozi u smislu stavka 2. ovoga članka ako je šteta nastala obavljanjem službe ili vježbe u Oružanim snagama, zbog znatnih napora u obavljanju službe, smještaja stvari koji ne odgovara propisanim uvjetima ili pod okolnostima kada je štetu bilo teško izbjeći.

U provođenju postupka iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi se odgovarajuće rješenje.

Članak 93.

Visina naknade štete utvrđuje se prema cijeni uništene, oštećene ili nestale imovine u vrijeme nastanka štete.

Na visinu utvrđene štete u skladu sa stavkom 1. ovog članka teku zakonske zatezne kamate od dana donošenja odluke o utvrđivanju odgovornosti za štetu.

Članak 94.

Ako je štetu počinilo više pripadnika Oružanih snaga, svaki od njih odgovara za dio štete koju je počinio ili prouzročio.

Ako se ne može utvrditi pojedinačni udio počinitelja štete, smatra ih se jednako odgovornima i štetu nadoknađuju u jednakim dijelovima.

Ako štetu počini više pripadnika Oružanih snaga kaznenim djelom počinjenim s namjerom, počinitelji solidarno odgovaraju za prouzročenu štetu .

Članak 95.

Računopolagatelji i rukovatelji sredstvima Oružanih snaga odgovorni su za štetu na imovini koja im je povjerena na čuvanje, osim ako se dokaže da je šteta nastala krivnjom treće osobe, ili je šteta nastala slučajem ili zbog više sile.

Ministar obrane u skladu s propisima kojima se uređuje materijalno i financijsko poslovanje propisuje koje se osobe u Oružanim snagama smatraju računopolagateljima te njihova prava i dužnosti.

VI. RADNO VRIJEME, ODMORI I DOPUSTI

1. Radno vrijeme

Članak 96.

Raspored tjednog i dnevnog radnog vremena djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika uređuje ministar obrane.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, načelnik Glavnog stožera može urediti raspored tjednog i dnevnog radnog vremena, djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika u slučaju prirodnih, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća te vojnih vježbi.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku koji rade na ustrojbenim mjestima na kojima se služba obavlja pod otegotnim uvjetima ili na poslovima u Oružanim snagama na kojima se uz primjenu zaštitnih mjera nije moguće u potpunosti zaštititi od štetnih utjecaja, radno vrijeme se skraćuje razmjerno štetnom utjecaju uvjeta rada na njihovo zdravlje i sposobnost za službu.

Ministar obrane utvrđuje ustrojbeni mjesta i poslove te trajanje radnog vremena na mjestima i poslovima na kojima se služba obavlja pod otegotnim uvjetima.

Članak 97.

Rad dulji od punog radnog vremena (u daljnjem tekstu: prekovremeni rad) djelatna vojna osoba, službenik i namještenik obavezan je obavljati:

- kad su zapovjeđene mjere pripravnosti
- u slučaju uzbune u vojnoj postrojbi
- tijekom vojne vježbe
- tijekom elementarnih nepogoda i drugih opasnosti
- tijekom dežurstva ili slične dužnosti u zapovjedništvu, postrojbi ili ustanovi.

Na rad iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuju se vremenska ograničenja propisana općim propisima.

Prekovremeni rad djelatna vojna osoba, službenik i namještenik obvezni su obavljati i zbog drugih neodgodivih poslova čije bi prekidanje dovelo do štetnih posljedica.

Rad iz stavka 3. ovoga članka može trajati najdulje 30 radnih dana tijekom kalendarske godine.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku pripada povećana plaća za prekovremeni rad pod uvjetima i u iznosu koji su uređeni općim propisima.

Pravo na povećanu plaću za prekovremeni rad ne ostvaruje se ako je moguće organizirati preraspodjelu radnog vremena te ako je dežurstvo kao poseban uvjet rada vezano za kontinuirano obavljanje poslova i zadaća.

2. Odmori i dopusti

Članak 98.

Odredbe općih propisa o dnevnom i tjednom odmoru ne odnose se na osobu koja je obvezna prekovremeno raditi u skladu s odredbom članka 97. ovoga Zakona.

Članak 99.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik imaju pravo na plaćeni godišnji odmor.

Ministar obrane, načelnik Glavnog stožera ili osobe koje oni ovlaste mogu zbog izvanrednih potreba obrane prekinuti ili odgoditi korištenje godišnjeg odmora djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku ili im naložiti da se u određenom vremenu ne udaljavaju iz mjesta boravka ako to zahtijeva neodgodivo obavljanje određenog posla obrane - dok traju takvi razlozi.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku ili namješteniku u slučaju prekida ili odgode godišnjeg odmora pripada pravo na naknadu stvarnih troškova koje su imali zbog prekida ili odgode godišnjeg odmora. O zahtjevu za naknadu stvaranih troškova odlučuje osoba iz stavka 2. ovoga članka koja je donijela odluku o prekidu ili odgodi.

Ministar obrane posebnim propisom uređuje uvjete i načine korištenja godišnjeg odmora djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika.

Članak 100.

Odredbe općih propisa o dopustima odnose se na djelatne vojne osobe, službenike i namještenike.

Ministar obrane posebno će propisati uvjete i način korištenja nagradnog i izvanrednog dopusta ročnika i kadeta.

VII. STANJA U SLUŽBI

Članak 101.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik može tijekom službe u Oružanim snagama biti :

- na dužnosti
- na školovanju
- na liječenju odnosno bolovanju - samo djelatna vojna osoba
- na raspolaganju
- u aktivnoj pričuvi - samo djelatna vojna osoba
- upućen u drugo tijelo državne vlasti ili pravnu osobu po odluci ministra obrane
- upućen u inozemstvo zbog sudjelovanja u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima
- upućen u inozemstvo zbog sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija
- upućen u inozemstvo kao vojni izaslanik ili na druge vojno diplomatske dužnosti
- udaljen iz službe.

Osoba iz stavka 1. podstavka 6. ovoga članka može biti na 4 godine upućena na dužnost u drugo tijelo državne vlasti ili pravnu osobu ali najviše dva puta, s time da između dvaju upućivanja mora proteći najmanje 2 godine.

Osoba iz stavka 1. podstavka 7. ovoga članka ostvaruje sva prava, osim prava na plaću, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Osoba iz stavka 1. podstavka 8. ovoga članka ostvaruje pravo na plaću i druga prava na temelju ugovora o sudjelovanju u radu međunarodnih organizacija.

Osobe iz stavka 1. podstavaka 7. i 8. ovoga članka mogu biti upućene u inozemstvo najdulje 12 mjeseci. Zbog iznimne potrebe ili na osobni zahtjev rok od 12 mjeseci može se produljiti za 3 mjeseca.

Osoba iz stavka 1. podstavka 9. upućuje se u inozemstvo na vrijeme određeno u skladu s odlukom o imenovanju na vojno diplomatsku dužnost.

Osobe iz stavka 1. podstavaka 7., 8. i 9. ovoga članka mogu se ponovno uputiti na dužnost u inozemstvo nakon što su najmanje 2 godine obnašale dužnost u Oružanim snagama.

O stanju u službi djelatne vojne osobe, službenika i namještenika nadležna osoba donosi odgovarajuće rješenje.

1. Raspoređivanje na dužnost

Članak 102.

U skladu s predviđenim ustrojbenim mjestima djelatne vojne osobe, službenici i namještenici raspoređuju se u zapovjedništva, postrojbe i ustanove Oružanih snaga te u Ministarstvo obrane.

Ministar obrane može djelatnu vojnu osobu iz Oružanih snaga rasporediti na poslove i zadaće u Ministarstvu obrane uz prethodno pribavljeno mišljenje načelnika Glavnog stožera.

Članak 103.

Djelatnu vojnu osobu raspoređuje se na odgovarajuće ustrojbeno mjesto:

- prema stručnoj spremi
- prema činu
- prema osobnoj vojnostručnoj specijalnosti
- prema posebnim sposobnostima predviđenima za to ustrojbeno mjesto
- prema postignutim rezultatima.

Raspored na ustrojbeno mjesto opće vojnostručne specijalnosti smatra se rasporedom prema osobnoj vojnostručnoj specijalnosti.

Članak 104.

Određena ustrojbeno mjesto mogu se popunjavati djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima na temelju rezultata internog natječaja. Izbor kandidata obavlja povjerenstvo Ministarstva obrane koje imenuje čelnik ustrojstvene cjeline za koju je raspisan natječaj.

Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera odlučuje o ustrojbenim mjestima koja se mogu popunjavati preko internog natječaja te o načinu oglašivanja i imenovanja članova povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 105.

Djelatna vojna osoba može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto u okviru drugog roda, odnosno struke, na ustrojbeno mjesto druge vojno-stručne specijalnosti ili ustrojbeno mjesto službenika ili namještenika istog stupnja stručne spreme:

- ako se ukine vojnu postrojbu ili ustrojbeno mjesto na koje je bila raspoređena
- ako je proglašena zdravstveno nesposobnom za obnašanje dužnosti na dosadašnjem ustrojbenom mjestu ili drugom ustrojbenom mjestu u okviru roda odnosno struke kojoj pripada, ali postoji preostala sposobnost za službu
- ako to sama zatraži
- ako je to u interesu službe, što se u svakom pojedinačnom slučaju mora posebno obrazložiti.

Osoba iz stavka 1. podstavka 4. ovoga članka zadržava prava prijašnjeg

ustrojbenog mjesta ako je to za nju povoljnije, osim prava na dodatak odnosno naknadu vezanu za obnašanje prijašnje dužnosti.

Raspored iz stavka 1. ovoga članka može trajati do 2 godine, odnosno do stjecanja uvjeta za mirovinu, ako se pravo na mirovinu može ostvariti u roku od najviše 5 godina.

Članak 106.

Djelatna vojna osoba može biti raspoređena na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina, ako je to u interesu Oružanih snaga:

- zbog ukidanja ustrojbenog mjesta
- zbog premještaja na temelju osobne zamolbe kada je razriješena dužnosti, a nema mogućnosti postavljenja na ustrojbeno mjesto svog čina
- kada se pojedina ustrojbeno mjesto ne mogu popuniti
- kada je ocjenom zdravstvene komisije predložena promjena ustrojbenog mjesta.

Interes Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka u svakom pojedinačnom slučaju mora se posebno obrazložiti.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka koja je raspoređena na ustrojbeno mjesto izravno nižeg čina može uz zadržavanje prava osobnog čina ostati na tom ustrojbenom mjestu najdulje 2 godine.

Članak 107.

Ustrojbeno mjesto čija je popuna prijeko potrebna, a koje se ne može popuniti odgovarajućom djelatnom vojnom osobom popunjava se:

- rasporedom djelatne vojne osobe istog roda-struke nižeg čina
- privremenim rasporedom službenika ili namještenika odgovarajuće stručne spreme u trajanju do jedne godine.

Službenici i namještenici privremeno raspoređeni na ustrojbeno mjesto djelatnih vojnih osoba za vrijeme obavljanja dužnosti imaju sva prava i obveze kao i djelatne vojne osobe na tim dužnostima.

Članak 108.

Čelnik ustrojstvene cjeline ovlaštene za raspored djelatnih vojnih osoba obvezan je na kraju svake kalendarske godine raščlaniti razloge zbog kojih osobe nisu raspoređene u skladu s člankom 103. ovoga Zakona.

Članak 109.

Djelatna vojna osoba može u interesu Oružanih snaga biti raspoređena za obnašatelja dužnosti na ustrojbenom mjestu višeg čina najdulje 2 godine.

Članak 110.

Djelatna vojna osoba može biti određena da pored svoje dužnosti obnaša i dužnost drugoga, nepopunjenoga, ustrojbenog mjesta ili ustrojbenog mjesta osobe koja je privremeno spriječena obnašati dužnost zbog školovanja ili bolovanja.

Obnašanje druge dužnosti iz stavka 1. ovoga članka može trajati najdulje godinu dana.

Ako obnaša drugu dužnost više od 30 dana osoba iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje pravo na novčanu naknadu u iznosu koji odredi ministar obrane.

Članak 111.

Djelatna vojna osoba može biti privremeno upućena u drugo zapovjedništvo, postrojbu, odnosno ustanovu Oružanih snaga u istom ili drugom mjestu službe zbog zamjene odsutnog zapovjednika ili zbog drugih potreba Oružanih snaga.

Za vrijeme zamjene osoba iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje prava prema ustrojbenom mjestu koje je za nju povoljnije.

Zamjena iz stavka 1. ovoga članka može trajati najdulje 12 mjeseci u razdoblju od 2 godine.

2. Premještaj

Članak 112.

Premještajem se u smislu ovoga Zakona smatra raspored na ustrojbeno mjesto u drugom mjestu službe koje je najmanje 50 km udaljeno od dotadašnjeg mjesta službe.

Premještaj djelatnih vojnih osoba provodi se:

- zbog popune ustrojbenih mjesta koja su ostala slobodna nakon upućivanja djelatnih vojnih osoba na školovanje
- zbog zdravstvenog stanja djelatne vojne osobe ili člana njegove obitelji, na temelju nalaza zdravstvene komisije
- zbog neodgovidih interesa službe u svezi s ustrojavanjem novih ili ukidanjem postojećih zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga ili njihovih dijelova
- zbog drugih važnih i neodgovidih interesa službe.

Članak 113.

Tijekom obavljanja službe djelatna vojna osoba može biti premještana zbog potreba službe najviše 4 puta, ne uzimajući u obzir premještaj na temelju osobne zamolbe.

Članak 114.

Djelatnu vojnu osobu ne može se premještati bez njezina pristanka ako

će u roku od 5 godina udovoljiti uvjetima za starosnu mirovinu ili je navršila 55 godina života, osim ako zbog premještaja ili ukidanja zapovjedništva, postrojbe ili ustanove Oružanih snaga nema slobodnog ustrojbenog mjesta na koje bi mogla biti raspoređena, odnosno imenovana.

Članak 115.

Djelatnu vojnu osobu može se na temelju osobne zamolbe premjestiti ako je provela 6 godina u službi i 3 godine u mjestu iz kojeg traži premještaj.

Zamolba djelatne vojne osobe za premještaj iz stavka 1. ovoga članka ili zbog preseljenja članova njezine obitelji u drugo mjesto radi boljih mogućnosti liječenja ili klimatskih uvjeta rješava se neovisno o uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, na temelju nalaza zdravstvene komisije.

Članak 116.

Djelatnu vojnu osobu, službenika ili namještenika nakon 4 godine raspoređuje se s ustrojbenog mjesta na kojem se služba obavljala pod otegotnim uvjetima na drugo ustrojbeno mjesto.

Osobu iz stavka 1. ovoga članka može se rasporediti na drugo ustrojbeno mjesto u mjestu službe, odnosno premjestiti izvan dotadašnjeg mjesta službe.

Djelatna vojna osoba, službenik ili namještenik na osobni zahtjev može nakon isteka roka iz stavka 1. ovoga članka, ostati na dosadašnjem ustrojbenom mjestu.

Članak 117.

Djelatni dočasnik i časnik može obnašati neprekidno zapovjednu dužnost na istom ustrojbenom mjestu do razine zapovjednika brigade najdulje 4 godine.

Iznimno, u interesu službe, dužnosti iz stavka 1. ovoga članka mogu se obnašati i dulje od 4 godine, ali najdulje 6 godina, na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

Članak 118.

Bračni drug djelatne vojne osobe premještene u interesu službe ili iz zdravstvenih razloga kojem prestane radni odnos zbog premještaja bračnog druga, a u mjestu u koje je djelatna vojna osoba premještena nema mogućnosti zaposliti se na odgovarajućem radnom mjestu, do stupanja u radni odnos zadržava pravo na mirovinsko osiguranje (u nastavku teksta: produljeno osiguranje) u trajanju do 2 godine od dana prestanka radnog odnosa.

Odgovarajućim mjestom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se radno mjesto iste vrste i stupnja stručne spreme koje je bračni drug imao prije prestanka radnog odnosa.

Pravo na produljeno osiguranje bračnom drugu prestaje i prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka:

- kada se zaposli
- kada ostvari pravo na mirovinu
- kada odbije zaposlenje na odgovarajućem radnom mjestu
- kada bude osuđen(a) na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od 6 mjeseci.

Članak 119.

Sredstva za produljeno osiguranje iz članka 118. ovoga Zakona osiguravaju se u Državnom proračunu.

Članak 120.

Djelatna vojna osoba po odluci ministra obrane može biti raspoređena u drugo tijelo državne vlasti ili pravnu osobu.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka ima sva prava, obveze i odgovornosti kao i ostali djelatnici u tim tijelima i pravnim osobama, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 121.

Raspoređivanje pričuvnog časnika i dočasnika na dužnost po ratnom rasporedu provodi se u skladu s odredbama Zakona o obrani i odredbama članka 103. ovoga Zakona.

3. Upućivanje na školovanje, odnosno znanstveno i stručno usavršavanje

Članak 122.

Djelatnu vojnu osobu upućenu na školovanje, odnosno znanstveno i stručno usavršavanje – specijalizaciju razrješava se dužnosti ako školovanje, odnosno znanstveno i stručno usavršavanje-specijalizacija traje dulje od 6 mjeseci.

Djelatnu vojnu osobu upućenu na školovanje poradi prekvalifikacije razrješava se dužnosti bez obzira na trajanje školovanja.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku vrijeme provedeno na školovanju, odnosno usavršavanju – specijalizaciji računa se u vrijeme provedeno u službi i oni zadržavaju sva prava osobnog čina koja su imali prije upućivanja na školovanje, odnosno usavršavanje-specijalizaciju.

4. Liječenje i bolovanje

Članak 123.

Djelatnu vojnu osobu koja zbog bolesti ne može obnašati dužnost na svom ustrojbenom mjestu razriješit će se dužnosti ako bolest traje dulje od 6 mjeseci ili ako liječnička komisija ocijeni da bi mogla trajati dulje od 6 mjeseci.

5. Stavljanje na raspolaganje

Članak 124.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik stavlja se na raspolaganje:

- ako nakon ukidanja ustrojbenog mjesta ne može biti raspoređena, odnosno imenovana na drugo ustrojbeno mjesto
- ako je proglašena zdravstveno nesposobnom za obavljanje poslova ustrojbenog mjesta na koje je raspoređena, a ne može biti raspoređena, odnosno imenovana na drugo odgovarajuće ustrojbeno mjesto.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu biti na raspolaganju 6 mjeseci od dana donošenja rješenja o stavljanju na raspolaganje.

Članak 125.

Djelatna vojna osoba stavljena na raspolaganje zadržava prava osobnog čina.

Službenik i namještenik stavljen na raspolaganje zadržava prava svojega položaja i radnog mjesta prije stavljanja na raspolaganje.

Protiv rješenja o stavljanju na raspolaganje može se izjaviti žalba u roku od 8 dana od dana primitka rješenja. O žalbi odlučuje ministar obrane ili osoba koju on ovlasti. Žalba protiv rješenja o stavljanju na raspolaganje ne zadržava njegovu provedbu.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku prestaje služba ako ne bude raspoređena, odnosno imenovana na dužnost u roku od 6 mjeseci od dana donošenja rješenja o stavljanju na raspolaganje.

6. Stavljanje u aktivnu pričuvu

Članak 126.

Djelatna vojna osoba koja ne ostvaruje uvjete za mirovinu, a u svome je radu postigla zadovoljavajuće rezultate, može biti stavljena u aktivnu pričuvu ako u slučaju preustroja Oružanih snaga ostane neraspoređena.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka može u stanju aktivne pričuve biti najdulje 5 godina .

Članak 127.

Osoba u aktivnoj pričuvu ostvaruje pravo na 60% naknade plaće ostvarene u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem je doneseno rješenje o stavljanju u aktivnu pričuvu te određena prava iz radnog odnosa ako se ne zaposli.

Osoba u aktivnoj pričuvu mora uvijek biti spremna odazvati se obavljanju poslova po pozivu nadležnog tijela.

Na žalbu protiv rješenja o stavljanju u aktivnu pričuvu primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o žalbi protiv rješenja o stavljanju na raspolaganje.

Ministar obrane propisat će uvjete pod kojima se djelatnu vojnu osobu može staviti u aktivnu pričuvu te obveze osobe u aktivnoj pričuvu.

Iznimno, ako se osoba koja je u aktivnoj pričuvu zaposli, prava iz radnog odnosa joj prestaju, ali sa Ministarstvom obrane može sklopiti ugovor na određeno vrijeme do isteka roka iz članka 126. stavka 2. ovoga Zakona.

Ugovorom iz stavka 5. ovoga članka posebno se utvrđuje:

- način, vrijeme i mjesto javljanja na poziv nadležnog tijela
- vremenski period sudjelovanja na vojnim vježbama
- novčani iznos koji će osoba u aktivnoj pričuvu primiti za izvršenje ugovornih obveza.

7. Udaljenje iz službe

Članak 128.

Djelatnu vojnu osobu, službenika i namještenika udaljuje se iz službe:

- kad je protiv njega pokrenut istražni postupak i određen pritvor, s danom određivanja pritvora
- dok se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju do 6 mjeseci, s danom početka izdržavanja kazne.

Članak 129.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik mogu biti udaljeni iz službe kad je pokrenut kazneni ili stegovni postupak zbog stegovnog prijestupa, a povreda je takve naravi da bi ostanak u službi dok traje kazneni ili stegovni postupak mogao štetiti interesima službe.

U slučaju da su dovedeni u opasnost životi i zdravlje ljudi odnosno imovina veće vrijednosti, ministar obrane odnosno načelnik Glavnog stožera mogu rješenjem trenutačno udaljiti iz službe odgovorne osobe u zapovjednom lancu do utvrđivanja konkretne pojedinačne odgovornosti.

Protiv rješenja o udaljenju iz službe iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba.

Članak 130.

Rješenje o udaljenju iz službe donosi nadređena osoba:

- na razini zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga –

časnik na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njoj ravne ili više razine

- na razini Ministarstva obrane i Glavnog stožera - osoba na dužnosti načelnika službe odnosno njoj jednake ustrojstvene cjeline.

Nadređeni časnik obavezan je u rješenju obrazložiti činjenice i okolnosti na temelju kojih je donio rješenje o udaljenju iz službe.

Članak 131.

Protiv rješenja o udaljenju iz službe dopuštena je žalba u roku od tri dana od dana primitka rješenja. O žalbi odlučuje nadležni prvostupanjski vojnostegovni sud.

Žalba protiv rješenja o udaljenju iz službe ne zadržava njegovo izvršenje.

Vojnostegovni sud dužan je odlučiti o žalbi najkasnije u roku 8 dana od dana primitka žalbe.

Odluka vojnostegovnog suda o žalbi je konačna.

Članak 132.

Udaljenje iz službe djelatne vojne osobe, službenika i namještenika može trajati samo dok postoje razlozi zbog kojih je donijeto rješenje o udaljenju iz službe. Nakon prestanka razloga za udaljenje iz službe djelatne vojne osobe, službenika odnosno namještenika nadležna osoba iz članka 130. stavka 1. koja je donijela rješenje obavezna je pokrenuti postupak kojim će se riješiti status u službi te osobe.

Udaljenje iz službe može trajati do okončanja kaznenog ili stegovnog postupka.

Članak 133.

Smatrat će se da djelatna vojna osoba, službenik odnosno namještenik nije ni bio udaljen iz službe:

- ako bude obustavljen kazneni odnosno stegovni postupak koji se vodio protiv njega
- ako konačnom odlukom suda bude oslobođen optužbe ili optužba bude odbijena ili odbačena
- ako u postupku po izvanrednim pravnim lijekovima bude oslobođen optužbe
- ako mu u stegovnom postupku pred vojnostegovnim sudom bude izrečena stegovna mjera.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, osobi koja se udaljuje iz službe pripadaju sva prava u svezi s obavljanjem službe kao da je cijelo vrijeme bila na dužnosti.

Članak 134.

Djelatna vojna osoba, službenik odnosno namještenik za vrijeme

udaljenja iz službe ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu od 60%, a ako uzdržava obitelj, u iznosu od 80% osnovne plaće isplaćene u mjesecu koji je prethodio mjesecu udaljenja iz službe.

Vrijeme udaljenja iz službe ne računa se u vrijeme za promaknuće u službi, osim ako se u odgovarajućem postupku utvrdi da nije postojao razlog za udaljenje iz službe.

VIII. SLUŽBENO OCJENJIVANJE I PRIZNANJA

1. Službeno ocjenjivanje vojnih osoba

Članak 135.

Djelatne vojne osobe se službeno ocjenjuje za rad tijekom kalendarske godine.

Rok za donošenje službenih ocjena je 28. veljače tekuće godine za prethodnu godinu.

Ne ocjenjuje se djelatnu vojnu osobu koja je, bez obzira na razloge, u razdoblju iz stavka 2. ovoga članka na dužnosti provela manje od 6 mjeseci.

Ministar obrane propisuje uvjete i postupak ocjenjivanja te način preispitivanja i evidentiranja službenih ocjena.

Ocjenjivanje pričuvnika provodi se nakon svake vojne vježbe odnosno obavljene službe.

Ocjenjivanje ročnika provodi se u skladu s propisima o obuci i odgoju ročnika.

Ocjenjivanje kadeta provodi se u skladu s propisima koji se odnose na sustav izobrazbe.

Članak 136.

Ocjenjivanje djelatnih vojnih osoba i pričuvnika provodi se u dvije razine neposredne nadređenosti.

U prvoj razini provoocjenjivač ocjenjuje:

- stručnost i usavršavanje
- sposobnost vođenja, zapovijedanja odnosno upravljanja, ljudske i vojničke osobine
- odnos prema dužnosti i vojnoj stezi
- psihofizičke sposobnosti i ukupne mogućnosti osobe.

U drugoj razini drugoocjenjivač donosi zaključnu ocjenu ocjenjivačkog razdoblja i procjenu mogućnosti osobe.

U drugoj razini ne ocjenjuje se djelatna vojna osoba kojoj je prvoocjenjivač ministar obrane odnosno načelnik Glavnog stožera.

Prvoocjenjivač je osoba neposredno nadređena osobi koju ocjenjuje.

Drugoocjenjivač je osoba neposredno nadređena prvoocjenjivaču.

Članak 137.

Ocjene su: "ne zadovoljava", "zadovoljava", "dobar", "ističe se" i "osobito se ističe".

Osobi ocijenjenoj ocjenom "zadovoljava" produljit će se za godinu dana vrijeme za promaknuće koje treba provesti u činu koji ima.

Osoba ocijenjena ocjenom "dobar" ili "ističe se" nastavlja službu bez promjena.

Osobi ocijenjenoj ocjenom "osobito se ističe" skratit će se za godinu dana vrijeme za promaknuće koje treba provesti u činu koji ima ako za vrijeme provedeno u tome činu nije niti jednom ocijenjena ocjenom manjom od ocjene "ističe se".

Članak 138.

Djelatnim vojnim osobama službena se ocjena uručuje uz potpis primitka.

Osoba nezadovoljna ocjenom može podnijeti zahtjev za preispitivanje ocjene osobi nadređenoj drugoocjenjivaču u roku od 15 dana od dana primitka ocjene.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka osoba nadređena drugoocjenjivaču obvezna je zahtjev za preispitivanje službene ocjene riješiti u roku od 30 dana te osnovati povjerenstvo od tri člana koji imaju najmanje isti stupanj stručne spreme i stručno usmjerenje kao i osoba iz stavka 1. ovoga članka, sa zadaćom da preispita osporavanu ocjenu.

Ocjena povjerenstva iz stavka 3. ovoga članka je konačna.

2. Priznanja

Članak 139.

Priznanja u smislu odredaba ovoga Zakona su: vojne medalje, pohvale i nagrade.

Priznanja se mogu dodjeljivati zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga, vojnim osobama te službenicima i namještenicima.

Članak 140.

Vrhovni zapovjednik propisuje uvjete i postupak dodjele, te vrste vojnih medalja koje se mogu dodijeliti pripadnicima Oružanih snaga te ustrojbenim jedinicama Ministarstva obrane i Oružanih snaga.

Ministar obrane propisuje vrste pohvala i nagrada, uvjete i postupak dodjele.

Članak 141.

Vojnu osobu pisano pohvaljuje i nagrađuje časnik na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njoj ravne ili više razine.

Zapovjedništva, postrojbe i ustanove Oružanih snaga pisano pohvaljuje i nagrađuje ministar obrane i načelnik Glavnog stožera odnosno osobe koje oni ovlaste.

Zapovjedništva, postrojbe i ustanove Oružanih snaga može pisano pohvaliti i vrhovni zapovjednik.

Službenike i namještenike pisano pohvaljuje i nagrađuje ministar obrane i načelnik Glavnog stožera odnosno osobe koje oni ovlaste.

IX. PROMAKNUĆA, ODUZIMANJE I POVRAT ODUZETOG ČINA

A. PROMAKNUĆA VOJNIH OSOBA

1. Opći uvjeti za promaknuće

Članak 142.

Promaknuća u činove obavljaju se u skladu s godišnjim planom promaknuća, broju i strukturi činova za promaknuće.

Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera donosi plan iz stavka 1. ovoga članka na temelju potreba ustroja, mogućnosti proračuna i drugih važnih okolnosti.

Vrhovni zapovjednik na prijedlog ministra obrane propisuje postupak i način dodjele činova i promaknuća vojnih osoba u činove.

Članak 143.

Djelatnu vojnu osobu može se promaknuti u viši čin:

- ako je provela propisano vrijeme u određenom činu
- ako je godinu dana provela na ustrojbenom mjestu višeg čina
- ako u zadnje dvije godine nije kažnjena za kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti bezuvjetnom kaznom zatvora i ako se protiv nje ne vodi postupak za kazneno djelo po službenoj dužnosti
- ako u zadnjoj godini nije kažnjena za stegovni prijestup, odnosno da se protiv nje ne vodi stegovni postupak zbog stegovnog prijestupa
- ako u vremenu propisanom za promaknuće nijednom nije ocijenjena konačnom ocjenom "zadovoljava"
- ako postoji nepopunjeno ustrojbeno mjesto odgovarajućeg čina.

Osim uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, za promaknuće u činove viših časnika odnosno generala i admirala, djelatna vojna osoba treba znati najmanje jedan strani jezik razine trećeg stupnja.

Djelatne vojne osobe koje nisu ocijenjene u skladu s odredbama ovoga Zakona ne ispunjavaju uvjete za promaknuće.

Članak 144.

Djelatnoj vojnoj osobi koja ima znanstveni stupanj magistra odnosno doktora znanosti u okviru roda ili struke područja u kojem obavlja službu, vrijeme provedeno u činu potrebno za promaknuće skraćuje se za godinu dana.

2. Redovito promaknuće

1.1.Promaknuće dočasnika

Članak 145.

Djelatni dočasnik može biti promaknut u viši čin kada osim uvjeta iz članka 143. ovoga Zakona završi odgovarajući stupanj dočasničke izobrazbe, odnosno ako je u proteklom ocjenjivačkom razdoblju bio ocijenjen službenim ocjenama "ističe se" i "osobito se ističe" te u činu provede:

- skupnik	- 3 godine
- desetnik	- 4 godine
- narednik	- 4 godine
- nadnarednik	- 4 godine
- stožerni narednik	- 4 godine.

Dočasniku koji ima višu ili visoku stručnu spremu vrijeme provedeno u činu potrebno za promaknuće skraćuje se za godinu dana.

2.2. Promaknuće nižih časnika

Članak 146.

Djelatni poručnik, odnosno poručnik korvete može biti promaknut u čin natporučnika, odnosno poručnika fregate kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, ako ima visoku stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu te u činu poručnika odnosno poručnika korvete provede 3 godine.

Članak 147.

Djelatni natporučnik, odnosno poručnik fregate može biti promaknut u čin satnika, odnosno poručnika bojnog broda kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, ako ima visoku stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu te u činu natporučnika, odnosno poručnika fregate provede 4 godine.

2.3. Promaknuće viših časnika

Članak 148.

Djelatni satnik, odnosno poručnik bojnog broda može biti promaknut u čin bojnika, odnosno kapetana korvete kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, ako ima visoku stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu te u činu satnika, odnosno poručnika bojnog broda provede 4 godine.

Članak 149.

Djelatni bojnik, odnosno kapetan korvete može biti promaknut u čin pukovnika, odnosno kapetana fregate kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, ako ima visoku stručnu spremu te u činu bojnika odnosno kapetana korvete provede 4 godine.

Članak 150.

Djelatni pukovnik, odnosno kapetan fregate može biti promaknut u čin brigadira, odnosno kapetana bojnog broda kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, ako ima visoku stručnu spremu te u činu pukovnika odnosno kapetana fregate provede 4 godine.

Članak 151.

Čin brigadira, odnosno kapetana bojnog broda i viši čin može steći samo djelatni časnik.

2.4. Promaknuće u čin generala, odnosno admirala

Članak 152.

Brigadir, odnosno kapetan bojnog broda može biti promaknut u čin brigadnoga generala, odnosno komodora kada osim uvjeta iz članka 143. ovoga Zakona ispunjava i sljedeće uvjete:

- ima visoku stručnu spremu i odgovarajuću vojnu školu
- u činu brigadira odnosno kapetana bojnog broda provede 4 godine i u tom razdoblju bude ocijenjen najmanje konačnom ocjenom "ističe se".

Članak 153.

Brigadni general, odnosno komodor može biti promaknut u čin general bojnika, odnosno kontraadmirala kada osim uvjeta iz članka 143. ovoga Zakona ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

- ima visoku stručnu spremu

- ima odgovarajuću vojnu školu
- u činu brigadnoga generala, odnosno komodora provede najmanje 3 godine.

Članak 154.

Promaknuće u čin general pukovnika, generala zbora i stožernog generala, odnosno viceadmirala, admirala i admirala flote obavlja se u skladu s uvjetima iz članka 153. ovoga Zakona.

Članak 155.

Vrijeme provedeno na školovanju, raspolaganju ili rasporedu na ustrojbenom mjestu službenika istog stupnja stručne spreme uračunava se u vrijeme provedeno u činu u smislu članka 143. stavka 1. podstavka 1.

3. Izvanredno promaknuće

Članak 156.

Iznimno djelatni časnik i djelatni dočasnik može biti izvanredno promaknut na prijedlog nadležne osobe iz članka 162. ovoga Zakona u izravno viši čin bez obzira na uvjete propisane ovim Zakonom:

- ako je obavljanjem službe stekao posebne zasluge za Oružane snage
- ako je učinio djelo posebne važnosti za Oružane snage.

Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera predlaže izvanredno promaknuće u skladu s odredbom stavka 1. ovoga članka.

4. Promaknuće ročnika i pričuvnika

4. 1. Promaknuće ročnika, djelatnih i pričuvnih vojnika

Članak 157.

Ročnik ocijenjen službenom ocjenom "osobito se ističe" može biti promaknut u čin pozornika.

Ročnik može biti promaknut u čin razvodnika ako je s uspjehom završio tečaj za razvodnika.

Djelatni i pričuvni vojnik može biti promaknut u čin pozornika i razvodnika ako je ocijenjen najmanje ocjenom "ističe se".

Djelatni i pričuvni vojnik može biti promaknut u čin razvodnika ako je završio tečaj za razvodnika.

4. 2. Promaknuće pričuvnih dočasnika

Članak 158.

Pričuvnog dočasnika i pričuvnog časnika promiče se u viši čin prema potrebi popune Oružanih snaga u ratu ili drugim potrebama obrane.

Osobu iz stavka 1. ovoga članka promiče se u viši čin:

- ako je u činu provela propisano vrijeme
- ako u posljednje dvije godine nije kažnjena bezuvjetnom kaznom zatvora za kazneno djelo iz nečasnih pobuda i ako se protiv nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- ako je ocijenjena zadnjom službenom ocjenom najmanje "ističe se"
- ako je u vremenu propisanom za promaknuće uspješno sudjelovala na vojnim vježbama u skladu s odredbama Zakona o obrani.

Članak 159.

Pričuvne dočasnike može se promaknuti u viši čin kada u činu provedu:

- 3 godine - skupnik
- 4 godine - desetnik
- 4 godina - narednik
- 4 godina - nadnarednik
- 4 godina - stožerni narednik.

Pričuvne časnike može se promaknuti u viši čin kada u činu provedu:

- 3 godine – poručnik,	odnosno	poručnik korvete
- 4 godine – natporučnik,	odnosno	poručnik fregate
- 4 godine – satnik,	odnosno	poručnik bojnog broda
- 4 godine – bojničnik,	odnosno	kapetan korvete.

Članak 160.

Pričuvni satnik ili bojničnik, odnosno pričuvni poručnik bojnog broda ili kapetan korvete koji udovoljava uvjetima iz članaka 158. i 159. ovoga Zakona može biti promaknut u čin pričuvnog bojničnika ili pričuvnog pukovnika, odnosno kapetana korvete ili kapetana fregate:

- kad je po ratnom rasporedu Oružanih snaga raspoređen odnosno imenovan na ustrojbeno mjesto višeg čina, ili
- ako mu je ratnim rasporedom izvan Oružanih snaga određena odgovarajuća dužnost i ako ju je obnašao najmanje dvije godine.

Članak 161.

Pričuvni dočasnik ili pričuvni časnik koji je u djelatnoj vojnoj službi proveo najmanje dvije godine može biti promaknut u izravno viši čin ako udovoljava ostalim uvjetima iz članaka 158. i 159. ovoga Zakona.

Pričuvni dočasnik ili pričuvni časnik koji je po ratnom rasporedu raspoređen na određenu zapovjednu dužnost za koju ima potrebnu stručnu spremu može u interesu službe biti izvanredno promaknut bez obzira na uvjete propisane ovim Zakonom.

5. Postupak predlaganja i ovlasti za dodjelu čina, odnosno promaknuća

5. 1. Predlaganje

Članak 162.

Djelatni vojnici promiču se u činove pozornika i razvodnika na prijedlog zapovjednika bojne, njemu ravne ili više razine.

Dočasnici u čin skupnika, desetnika i narednika promiču se na prijedlog zapovjednika brigade, njemu ravne ili više razine.

Dočasnici u čin nadnarednika, stožernog narednika i časničkog namjesnika promiču se na prijedlog zapovjednika: zbornog područja (u nastavku teksta: ZP), Hrvatskoga vojnog učilišta (u nastavku teksta: HVU), Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane (u nastavku teksta: HRZ i PZO), Hrvatske ratne mornarice (u nastavku teksta: HRM) i Zapovjedništva za obuku (u nastavku teksta: ZzO).

Časnici te generali i admirali promiču se na prijedlog ministra obrane.

Izuzetno od odredbi ovoga članka, djelatni vojnici i dočasnici raspoređeni na službu u Ministarstvo obrane promiču se na prijedlog čelnika ustrojbene jedinice u koju su raspoređeni. Časnici raspoređeni na službu u Ministarstvo obrane promiču se na prijedlog ministra obrane.

Članak 163.

Osobe iz članka 162. ovoga Zakona dužne su pokrenuti postupak promaknuća kada su ispunjeni uvjeti za promaknuće propisani odredbama ovoga Zakona.

Prijedlog za promaknuće bit će odbijen ako nisu ispunjeni uvjeti za promaknuće utvrđeni ovim Zakonom.

5.2. Ovlasti za dodjelu čina i promaknuće

Članak 164.

Vrhovni zapovjednik na prijedlog ministra obrane dodjeljuje prvi časnički čin i promiče više časnike te generale i admirale.

Vrhovni zapovjednik može ovlasti iz stavka 1. ovoga članka, osim ovlasti promicanja generala i admirala prenijeti na ministra obrane.

Načelnik Glavnog stožera na prijedlog zapovjednika ZP, HVU, HRZ i PZO, HRM i ZzO promiče u čin nadnarednika, stožernog narednika i časničkog namjesnika.

Zapovjednik ZP, HVU, HRZ i PZO, HRM i ZzO na prijedlog zapovjednika brigade, njemu ravne ili više razine dodjeljuje činove skupnika, desetnika i narednika, te ih promiče.

Zapovjednik brigade, osoba njemu ravne ili više razine, na prijedlog zapovjednika bojne, njemu ravne ili više razine, dodjeljuje vojničke činove i promiče vojnike.

O dodjeli čina i promaknuću vojnih osoba donosi se odluka koja nije upravni akt.

Članak 165.

U čin stožernoga generala, odnosno admirala flote može biti promaknut general zbora, odnosno admiral, samo za ratne zasluge.

B. ODUZIMANJE ČINA I POVRAT ODUZETOG ČINA

Članak 166.

Vojnoj osobi oduzima se čin:

- ako joj prestane hrvatsko državljanstvo
- ako je pravomoćnom presudom osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora dulju od 3 godine za kazneno djelo počinjeno s namjerom
- ako joj je pravomoćnom presudom vojnostegovnog suda izrečena stegovna kazna oduzimanja čina.

Osoba kojoj se oduzima čin gubi i sva prava vezana za čin.

Odluku o oduzimanju čina donosi osoba nadležna za dodjelu čina i promaknuće u čin u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 167.

Osobi može biti vraćen čin koji joj je oduzet.

O povratu čina odlučuje osoba koja je dodijelila čin.

Ako se u postupku vraćanja čina utvrdi da nisu postojali opravdani razlozi za njegovo oduzimanje, osobi kojoj je bio oduzet čin vraćaju se i sva prava u svezi s činom od dana oduzimanja čina.

X. MATERIJALNA PRAVA

1. Plaće i druga materijalna prava djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika

Članak 168.

Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici imaju pravo na plaću i

dotatke na plaću te druga materijalna prava prema odredbama zakona.

1.1. Plaće

Članak 169.

Plaća djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika sastoji se od osnovne plaće i dodatka na plaću.

Osnovnu plaću djelatne vojne osobe čini umnožak koeficijenta osobnog čina i osnovice za obračun plaće uvećan za 0,5% za svaku godinu navršenog radnog staža.

Osnovica za obračun osnovne plaće djelatne vojne osobe, službenika i namještenika određuje se na način propisan za državne službenike i namještenike.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, osnovnu plaću djelatne vojne osobe postavljene na ustrojbeno mjesto za koje je utvrđen ustrojbeni čin viši od osobnog čina koji ta osoba ima čini aritmetička sredina osnovne plaće utvrđene za taj ustrojbeni čin i osnovne plaće utvrđene za osobni čin. Djelatna vojna osoba ne može primiti osnovnu plaću nižu od one predviđene za čin koji je za dva mjesta niži od ustrojbenog.

Osnovnu plaću službenika i namještenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova ustrojbenog mjesta na koje je raspoređen i osnovice za izračun plaće uvećan za 0,5% za svaku godinu navršenog radnog staža.

Ministar obrane posebnim propisom odredit će radna mjesta na kojima se zbog posebnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti osnovna plaća za službenike i namještenike u Oružanim snagama uvećava za 20%.

Vrijednosti koeficijenata osobnog čina za izračun plaće djelatne vojne osobe utvrđuju se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 170.

Zbog otegotnih uvjeta rada, opasnosti i odgovornosti pripadnici Oružanih snaga ostvaruju pravo na dodatke na plaću.

Dodatak iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se u postotku od osnovne plaće djelatne vojne osobe, službenika i namještenika.

Kriterije za utvrđivanje otegotnih uvjeta rada, opasnosti i odgovornosti utvrđuje Vlada Republike Hrvatske.

Iznos dodatka na plaću i način isplate plaće utvrđuje ministar obrane posebnim propisom.

1.2. Ostala pitanja u svezi s ostvarenjem materijalnih prava

Članak 171.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku ne pripada plaća za sate i dane neopravdane odsutnosti s posla.

Članak 172.

Djelatna vojna osoba upućena u skladu s odlukom ministra obrane u drugo tijelo državne vlasti ili pravnu osobu ima pravo na plaću i druga materijalna prava u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Tijela ili pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezni su Ministarstvu obrane nadoknaditi isplaćenu plaću, doprinose i druga materijalna prava za osobu iz stavka 1. ovoga članka upućenu u ta tijela ili pravne osobe.

Članak 173.

Ministar obrane utvrđuje mjerila za određivanje plaće i drugih prava vojnim izaslanicima, članovima vojnih izaslanstava te članovima njihove uže obitelji upućenih u inozemstvo zbog obavljanja poslova i zadaća koji proizlaze iz međunarodnih ugovora.

Djelatnoj vojnoj osobi i službeniku upućenom u inozemstvo zbog školovanja ili usavršavanja pripada plaća kao da radi i stipendija u iznosu koji određuje ministar obrane.

Članak 174.

Nakon isteka roka raspolaganja djelatne vojne osobe, službenici i namještenici ostvaruju pravo na otpremninu u iznosu koji odredi ministar obrane.

Članak 175.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku za osobito zalaganje, iznimne uspjehe u radu i djela važna za Oružane snage može biti dodijeljena novčana nagrada u skladu s propisom ministra obrane.

2. Novčana primanja pričuvnika, ročnika i kadeta za vrijeme službe u Oružanim snagama

Članak 176.

Pričuvniku tijekom službe u Oružanim snagama pripada naknada plaće i druga materijalna prava u skladu sa Zakonom o obrani.

Članak 177.

Ročnicima i kadetima isplaćuje se novčana naknada za putovanje:

- na služenje i povratak sa služenja vojnog roka
- na liječenje.

Novčana primanja ročnika i kadeta izuzeta su od sudskih i upravnih ovrha.

3. Naknada putnih i ostalih troškova

Članak 178.

Vojnoj osobi, službeniku i namješteniku pripada naknada troškova u svezi s obavljanjem službe.

Ministar obrane propisuje uvjete i postupak za ostvarenje naknade troškova u svezi s obavljanjem službe.

Članak 179.

Djelatna vojna osoba premještena u skladu s ovim Zakonom ima pravo na naknadu selidbenih troškova.

Djelatna vojna osoba premještena u skladu s ovim Zakonom koja uzdržava obitelj i s njom živi u zajedničkom kućanstvu ima pravo na naknadu troškova zbog odvojenog života od obitelji.

Ministar obrane propisuje uvjete i postupak za ostvarenje naknade selidbenih troškova i naknade troškova zbog odvojenog života od obitelji.

Članak 180.

Ročnici, kadeti i pričuvnici na službi u Oružanim snagama imaju pravo na besplatnu vojnu odoru, osobnu opremu, prehranu i smještaj.

Osoba koja se prima u djelatnu vojnu službu ima pravo na besplatnu vojnu odoru.

Ministar obrane propisuje kriterije pripadanja, način osiguranja i održavanja vojne odore i osobne opreme vojnih osoba.

Članak 181.

Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici imaju pravo na besplatan smještaj kada privremeno borave u zapovjedništvu, postrojbi, odnosno ustanovi Oružanih snaga, pod uvjetima utvrđenima pravilnikom iz članka 30. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona.

Tijekom obavljanja vojne službe djelatne vojne osobe, službenici i namještenici imaju pravo na besplatan objed ili novčanu naknadu za topli objed u skladu s posebnim propisom ministra obrane.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik koji radi dulje od punog radnog vremena, ali najmanje 4 sata neprekidno, ima pravo na dodatnu prehranu razmjerno vremenu provedenom na radu.

XI. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE

I USAVRŠAVANJE

1.Školovanje i stipendiranje radi popune određenih ustrojbenih mjesta

Članak 182.

Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici radi popune određenih ustrojbenih mjesta mogu biti upućene na školovanje odnosno znanstveno i stručno usavršavanje – specijalizaciju u više i visoke vojne i druge škole te učilišta u zemlji i inozemstvu.

Članak 183.

Ministarstvo obrane, radi popune ustrojbenih mjesta, može stipendirati studente viših i visokih škola i fakulteta u zemlji i inozemstvu, učenike strukovnih, odnosno drugih srednjih škola (u nastavku teksta: vojni stipendisti).

Ministar obrane određuje način i uvjete sklapanja ugovora o stipendiranju osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 184.

Kadeta, djelatnu vojnu osobu, službenika i namještenika te vojnog stipendista koji se školovao zbog popune Oružanih snaga nakon završetka školovanja raspoređuje se na odgovarajuće ustrojbeno mjesto.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka koja svojom krivnjom ne završi školovanje ili nakon završenog školovanja ne stupi na službu u Oružane snage dužna je nadoknaditi troškove školovanja i štetu koja je time počinjena.

Članak 185.

Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera propisat će uvjete za sklapanje ugovora o školovanju, načine i kriterije za odabir kandidata, troškove školovanja koji se nadoknađuju te druga pitanja stručnog osposobljavanja i usavršavanja vojnih osoba, službenika i namještenika.

2. Obveza obavljanja službe nakon završetka školovanja

Članak 186.

Kadet i vojni stipendist srednje, više i visoke škole obvezni su obavljati službu u dvostrukom trajanju školovanja, odnosno stipendiranja.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik upućen na školovanje obvezni su obavljati službu u dvostrukom trajanju školovanja, ako ugovorom nije drukčije utvrđeno.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kadet koji se školovao za pilota obvezan je obavljati službu najmanje 10 godina nakon završetka

školovanja, ako ugovorom nije drukčije utvrđeno.

Članak 187.

Djelatna vojna osoba, službenik i namještenik upućeni na stručno usavršavanje - specijalizaciju obvezni su nakon završetka specijalizacije obavljati službu u dvostrukom trajanju specijalizacije, ako ugovorom nije drukčije utvrđeno.

Pod specijalizacijom u smislu ovoga Zakona podrazumijeva se i znanstveno usavršavanje, izobrazba u Zapovjedno-stožernoj i višim vojnim školama, te školovanje u inozemstvu radi potreba Oružanih snaga.

XII. PRESTANAK SLUŽBE

1. Prestanak i mirovanje službe djelatnoj vojnoj osobi

Članak 188.

Djelatnoj vojnoj osobi prestaje služba:

- po sili zakona
- na temelju osobnog zahtjeva
- nakon isteka roka na koji je primljena u službu
- otkazom
- nakon proteka probnog rada
- sporazumom.

Prije prestanka službe djelatne vojne osobe, Ministarstvo obrane provodi program tranzicije i pripreme prelaska djelatne vojne osobe na rad izvan Oružanih snaga.

Ministar obrane će posebnim propisom urediti postupak provedbe tranzicije i pripreme prelaska djelatne vojne osobe na rad izvan Oružanih snaga.

Članak 189.

Djelatnoj vojnoj osobi prestaje djelatna vojna služba po sili zakona:

- smrću
- kad je osuđena na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od 6 mjeseci - danom pravomoćnosti presude
- kad ostvari uvjete za stjecanje prava na starosnu mirovinu po propisima iz mirovinskog osiguranja – danom konačnosti rješenja o prestanku službe zbog mirovine
- donošenjem rješenja o općoj i profesionalnoj nesposobnosti za rad – u roku od 30 dana od dana konačnosti rješenja
- donošenjem rješenja zdravstvene komisije kojim se utvrđuje nesposobnost za djelatnu vojnu službu – u roku od 30 dana od dana

konačnosti rješenja

- kad se sazna da je u vrijeme prijma u djelatnu vojnu službu postojala zapreka iz članka 19. stavka 1. – danom saznanja
- kad se steknu okolnosti koje su zapreka za prijam u djelatnu vojnu službu iz članka 19. stavka 1., osim okolnosti iz podstavka 3. – danom saznanja
- ako je tijekom službe ocijenjena konačnom službenom ocjenom "ne zadovoljava" – danom konačnosti akta o ocjenjivanju
- ako odbije premještaj – danom konačnosti rješenja o prestanku službe koji mora biti donijet najkasnije u roku od 3 mjeseca od dana pisanog odbijanja premještaja
- kad neopravdano izostane s posla pet radnih dana uzastopce – danom napuštanja službe
- kad joj je izrečena stegovna kazna prestanka službe - danom konačnosti presude
- protekom roka raspolaganja iz članka 125. ovoga Zakona – prvog dana nakon proteka roka
- protekom roka na koji je stavljena u aktivnu pričuvu iz članka 126. stavka 2. ovoga Zakona – prvog dana nakon proteka roka.

Članak 190.

Djelatnoj vojnoj osobi miruje služba u slučaju kad je imenovana na javnu ili upravnu dužnost izvan Ministarstva obrane ili Oružanih snaga.

Mirovanje službe djelatnoj vojnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka traje do isteka roka na koji je imenovana.

2. Prestanak službe službeniku i namješteniku

Članak 191.

Osim razloga određenih propisima o državnim službenicima i namještenicima, službeniku i namješteniku služba prestaje i u sljedećim slučajevima:

- kad se sazna da je u vrijeme prijma u službu postojala zapreka za prijam iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona
- kad se tijekom službe steknu okolnosti iz članka 19. stavka 1. podstavaka 2., 4. i 5. ovoga Zakona
- kad mu je izrečena stegovna kazna prestanka službe – danom konačnosti presude
- kad mu je konačna službena ocjena "ne zadovoljava"
- protekom raspolaganja iz članka 125. ovoga Zakona – prvog dana nakon proteka roka.

3. Postupak i otpust

Članak 192.

Časnik na dužnosti zapovjednika samostalne bojne, njemu ravne ili više razine obvezan je bez odgode izvijestiti nadležnu osobu o nastanku razloga za prestanak službe djelatne vojne osobe, službenika ili namještenika za kojeg je nastao neki od razloga za prestanak službe.

Rješenje o prestanku službe donosi se najkasnije 30 dana od dana primitka izvješća iz stavka 1. ovoga članka.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, u slučaju smrti djelatne vojne osobe, službenika ili namještenika ne donosi se rješenje o prestanku službe.

Članak 193.

Djelatnoj vojnoj osobi u rješenju o prestanku djelatne vojne službe naznačava se je li dobila "častan otpust" ili "nečastan otpust".

Nečastan otpust dobivaju osobe koje su:

- izgubile službu na temelju konačne presude vojnostegovnog suda
- samovoljno napustile službu
- pravomoćno osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora za kazneno djelo iz nečasnih pobuda počinjeno s umišljajem.

U svim ostalim slučajevima propisanim odredbama ovoga Zakona osobe dobivaju častan otpust.

Nečastan otpust ima za posljedicu gubitak svih prava i povlastica koje bi osoba imala nakon prestanka službe, kao što su:

- pravo na povratak u službu
- pravo na vojnu mirovinu kada se ispune propisani uvjeti
- pravo na nošenje vojne odore u svečanim prigodama
- pravo na oslovljavanje činom u mirovini
- ostale povlastice i pogodnosti.

4. Ostale odredbe o prestanku službe

Članak 194.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku može se odbiti osobni zahtjev za prestanak službe u vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ugroženosti Republike Hrvatske ako su poslovi na koje su raspoređeni prijeko potrebni za Oružane snage.

Članak 195.

Djelatnoj vojnoj osobi, službeniku ili namješteniku koji nije ispunio obveze u svezi sa školovanjem, stipendiranjem ili specijalizacijom služba može prestatu na osobni zahtjev i prije ispunjenja obveza, ako ne postoji poseban interes službe uz obvezu naknade troškova stipendiranja i specijalizacije razmjerno neispunjenom dijelu obveze.

Članak 196.

Umirovljeni časnici zadržavaju pravo na službeni naziv "general u mirovini", "brigadir u mirovini" itd. te pravo na nošenje vojne odore u svečanim prigodama u skladu s posebnim propisima.

XIII. OVLASTI ZA ODLUČIVANJE O ODNOSIMA U SLUŽBI

Članak 197.

Vrhovni zapovjednik nadležan je za odlučivanje:

- o imenovanju i razrješenju časnika u Oružanim snagama na ustrojbenom mjestu brigadira (kapetana bojnog broda), generala i admirala na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane
- o imenovanju i razrješenju vojnih izaslanika na prijedlog ministra obrane i uz prethodnu konzultaciju s ministrom vanjskih poslova
- o imenovanju i razrješenju časnika Oružanih snaga na dužnosti u Vojnom kabinetu Predsjednika Republike
- o imenovanju i razrješenju zapovjednika počasnno-zaštitne bojne na prijedlog načelnika Glavnog stožera
- o imenovanju i razrješenju vojnih izaslanika na prijedlog ministra obrane uz prethodnu konzultaciju ministra vanjskih poslova
- o umirovljenju djelatnih vojnih osoba koje su osobito zaslužne za unapređenje Oružanih snaga ili iz drugog važnog razloga, samostalno ili na prijedlog ministra obrane.

Ministar obrane i osobe koje on ovlasti nadležni su rješavati o prijmu, rasporedu, premještanju, prestanku službe te o ostalima stanjima u službi u Ministarstvu obrane.

Sva imenovanja, razrješenja i druga stanja u službi u Oružanim snagama koja nisu obuhvaćena stavkom 1. ovoga članka, rješava ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

XIV. OVLAST ZA DONOŠENJE PROPISA

Članak 198.

Vrhovni zapovjednik donosi sljedeće propise:

- Pravilnik o službi u Oružanim snagama (članak 30. stavak 1. podstavak 1.)
- Pravilnik o vježbovnim postupcima u Oružanim snagama (članak 30. stavak 1. podstavak 2.)
- Pravilnik o obredima u Oružanim snagama (članak 30. stavak 1. podstavak 3.)
- Pravilnik o vojnoj stezi (članak 30. stavak 1. podstavak 4.)

- Pravilnik brodske službe (članak 30. stavak 1. podstavak 5.)
- Pravilnik o vojnopomorskim i položajnim zastavama (članak 30. stavak 1. podstavak 6.)
- Odluku o uvjetima i postupku dodjele vojnih medalja te vrstama vojnih medalja koje se mogu dodijeliti pripadnicima Oružanih snaga te ustrojbenim jedinicama Ministarstva obrane i Oružanih snaga (članak 140. stavak 1.)
- Pravilnik o postupku za dodjelu činova i promaknuću vojnih osoba u činove (članak 142. stavak 3.)

Članak 199.

Vlada Republike Hrvatske donosi:

- Uredbu o vrijednosti koeficijenta osobnog čina za izračun plaće djelatne vojne osobe (članak 169. stavak 7.)
- Uredbu o kriterijima za utvrđivanje otegotnih uvjeta rada, opasnosti i odgovornosti (članak 170. stavak 3.).

Članak 200.

Ministar obrane donosi sljedeće propise:

- Odluku o danima struka, službi i posebnih dijelova Oružanih snaga (članak 10. stavak 3.)
- Pravilnik o načinu i uvjetima školovanja za potrebe Oružanih snaga na vojnim učilištima, te školama u građanstvu i inozemstvu (članak 18. stavak 2.)
- Pravilnik o sigurnosnim kriterijima za prijam u službu (članak 20. podstavak 2.)
- Pravilnik o vojnim odorama (članak 37. stavak 2.)
- Pravilnik o obliku i sadržaju identifikacijske vojne iskaznice (članak 39. stavak 2.)
- Pravilnik o stambenom zbrinjavanju (članak 40. stavak 3.)
- Pravilnik o postupku i ovlastima u postupku ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu i prava na zdravstveno osiguranja pripadnika Oružanih snaga (članak 43.)
- Pravilnik o načinu, postupku i ovlastima u postupku ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu ročnika, kadeta i pričuvnika (članak 44. stavak 3.)
- Odluku o osnivanju i djelokrugu rada zdravstvenih komisija (članak 45. stavak 3.)
- Pravilnik o mjerilima za ocjenu zdravstvene sposobnosti za službu, te o zdravstvenim pregledima i psihološkim ispitivanjima radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti (članak 45. stavak 4.)
- Odluku o ostvarenju prava kadeta na novčanu pomoć i visinu novčane pomoći za nastavak školovanja u drugoj školi (članak 47. stavak 2.)
- Pravilnik o iznosu, uvjetima i postupku ostvarivanja prava na jednokratnu novčanu pomoć (članak 49. stavak 3.)
- Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarenja prava djelatnih vojnih osoba,

- službenika i namještenika na kolektivno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja za vrijeme obavljanja službe (članak 50. stavak 2.)
- Odluku o iznosu mjesečne novčane naknade za osposobljavanje bračnog druga vojne osobe, službenika i namještenika koja je poginula ili umrla od zadobivene rane, ozljede ili bolesti a nema uvjeta za obiteljsku mirovinu (članak 51. stavak 4.)
  - Odluku o mjesnoj nadležnosti vojnostegovnih sudova i tužiteljstava (članak 78.)
  - Poslovnik o radu vojnostegovnih sudova i Poslovnik o radu vojnostegovnih tužiteljstava (članak 80. stavak 2.)
  - Pravilnik o postupku utvrđivanja odgovornosti za štetu i naknadi štete (članak 89. stavak 7.)
  - Odluku o rasporedu tjednog i dnevnog radnog vremena djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika (članak 96. stavak 1.)
  - Odluku o poslovima iustrojbenim mjestima na kojima se služba obavlja pod otegotnim uvjetima te trajanju radnog vremena na takvim poslovima i mjestima (članak 96. stavak 3.)
  - Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja godišnjeg odmora djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika (članak 99. stavak 4.)
  - Odluku o uvjetima i načinu korištenja nagradnog i izvanrednog dopusta ročnika i kadeta (članak 100. stavak 2.)
  - Odluku o novčanoj naknadi za obnašanje druge dužnosti pored svoje dužnosti (članak 110. stavak 3.)
  - Pravilnik o uvjetima za stavljanje djelatne vojne osobe u aktivnu pričuvu te njezinim pravima i obvezama (članak 127. stavak 4.)
  - Pravilnik o uvjetima i postupku ocjenjivanja djelatnih vojnih osoba, te načinu preispitivanja i evidentiranja službenih ocjena (članak 135. stavak 5.)
  - Pravilnik o vrstama pohvala i nagrada, uvjetima i postupku njihove dodjele (članak 140. stavak 2.)
  - Odluku o radnim mjestima na kojima se zbog posebnih uvjeta rada, težine i naravi poslova i odgovornosti uvećava osnovna plaća službenika i namještenika (članak 169. stavak 6.)
  - Pravilnik o dodatku na plaću i načinu isplate plaće (članak 170. stavak 4.)
  - Pravilnik o mjerilima za određivanje plaće i drugih prava vojnim izaslanicima, članovima vojnih izaslanstava te članovima njihove uže obitelji (članak 173. stavak 1.)
  - Odluka o utvrđivanju iznosa otpremnine djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika (članak 174.)
  - Pravilnik o dodjeli novčane nagrade djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku za osobito zalaganje, iznimne uspjehe u radu i djela važna za Oružane snage (članak 175.)
  - Pravilnik o naknadama troškova u svezi s obavljanjem službe, selidbenih troškova i troškova zbog odvojenog života od obitelji (članak 178. stavak 2. i članak 179. stavak 3.)
  - Pravilnik o kriterijima pripadanja, načinu osiguranja i održavanju vojne odore i osobne opreme vojnih osoba (članak 180. stavak 3.)
  - Pravilnik o objedu ili novčanoj naknadi za topli objed (članak 181.)

- stavak 2.)
- Odluku o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o školovanju vojnih stipendista (članak 183. stavak 2.)
  - Pravilnik o uvjetima za sklapanje ugovora o školovanju, načinu i kriterijima odabira kandidata, troškovima školovanja te drugim pitanjima stručnog osposobljavanja vojnih osoba, službenika i namještenika (članak 185.)
  - Pravilnik o tranziciji i pripremi prelaska djelatne vojne osobe na rad izvan Oružanih snaga (članak 188. stavak 3.).

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 201.

Osobe ovlaštene za donošenje propisa za provedbu ovoga Zakona donijet će te propise u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Provedbeni propisi donijeti u skladu s odredbama Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 23/95., 33/95., 105/99. i 128/99.) ostaju na snazi do donošenja propisa iz članaka 198. - 200. ovoga Zakona u dijelovima koji su u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 202.

Stegovni postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 23/95., 33/95., 105/99. i 128/99.).

Članak 203.

Plaće i druga materijalna prava vojnih osoba, službenika i namještenika do donošenja novog podzakonskog propisa kojim se uređuje pitanje materijalnih prava određivat će se u skladu s dosadašnjim propisima kojima se uređuje ovo područje.

Članak 204.

Djelatne vojne osobe koje su u skladu s odredbama Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 23/95., 33/95., 105/99. i 128/99.) bile promaknute u čin stožernog brigadira izjednačuju se s brigadirima u pravima i obvezama iz članka 152. ovoga Zakona glede promaknuća u čin brigadnoga generala.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka zadržavaju pravo na plaću, naziv i oznaku čina stožernog brigadira do 1. siječnja 2004. godine.

Osobe iz stavka 2. ovoga članka koje do navedenog nadnevka ne budu promaknute u čin brigadnoga generala prevest će se po sili ovoga Zakona u

čin brigadira.

Članak 205.

Časnicima zatečenim u službi u Oružanim snagama na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, koji nemaju odgovarajuću stručnu spremu potrebnu za promicanje i za koje se u odgovarajućem postupku utvrdi mogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja, ponudit će se sklapanje ugovora o školovanju za stjecanje potrebne stručne spreme.

Časnicima zatečenim u službi u Oružanim snagama na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, koji nemaju odgovarajuću stručnu spremu potrebnu za promicanje i za koje se u odgovarajućem postupku utvrdi nemogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja koji odbiju školovanje iz stavka 1. ovoga članka ili koji ne završe školovanje u ugovorenom roku, ostaju u djelatnoj vojnoj službi do navršenih 20 godina staža osiguranja.

Časnici iz stavka 2. ovoga članka mogu se jednom izvanredno promaknuti u neposredno viši čin pod sljedećim uvjetima:

1. djelatni poručnik, odnosno poručnik korvete može biti promaknut u čin natporučnika, odnosno poručnika fregate kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, te u činu poručnika odnosno poručnika korvete provede:

- 4 godine, ako ima višu stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu
- 6 godina, ako ima srednju stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu

2. djelatni natporučnik, odnosno poručnik fregate može biti promaknut u čin satnika, odnosno poručnika bojnog broda kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, te u činu natporučnika, odnosno poručnika fregate provede:

- 6 godina, ako ima višu stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu
- 8 godina, ako ima srednju stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu

3. djelatni satnik, odnosno poručnik bojnog broda može biti promaknut u čin bojnika, odnosno kapetana korvete kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, te u činu satnika, odnosno poručnika bojnog broda provede 6 godina ako ima višu stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu

4. djelatni bojnik odnosno kapetan korvete može biti promaknut u čin pukovnika, odnosno kapetana fregate kada ispuni uvjete iz članka 143. ovoga Zakona, te u činu bojnika odnosno kapetana korvete provede 6 godina ako ima višu stručnu spremu i odgovarajuću časničku izobrazbu.

Djelatni pukovnik, brigadir i stožerni brigadiri odnosno kapetan fregate, kapetan bojnog broda i komodor koji ne ispunjava uvjete za promicanje propisne odredbama ovoga Zakona, ne promiče se.

Članak 206.

Djelatna vojna osoba koja nakon preustroja Oružanih snaga neće biti raspoređena na vojno ustrojbeno mjesto rasporedit će se u skladu s odredbom

članka 105. ovoga Zakona na ustrojbeno mjesto istog stupnja stručne spreme službenika ili namještenika.

Ako djelatna vojna osoba u roku iz članka 105. stavka 3. ovoga Zakona ne bude raspoređena na odgovarajuće vojno ustrojbeno mjesto, prevodi se u pričuvu i postavlja u zvanje odnosno imenuje na položaj u skladu s propisima o državnim službenicima i namještenicima.

Članak 207.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 23/95., 33/95., 105/99. i 128/99.).

Članak 208.

Iznimno od odredbe članka 206. ovoga Zakona osobama kojima je temeljem odredbe članka 106. Zakon o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 23/95., 33/95., 105/99. i 128/99.) dodijeljen počasni čin Oružanih snaga, ostaje pravo na oznake i odgovarajuće vojne počasti bez prava na zapovijedanje i vođenje.

Članak 209.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

HRVATSKI SABOR

**Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Zlatko Tomčić**

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Temeljni zakon koji uređuje službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske je Zakon o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske. Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora donio ga je 22. ožujka 1995. godine, a objavljen je u “Narodnim novinama”, broj 23/95. Temeljio se na hrvatskim tradicijama i iskustvima iz Domovinskog rata, a omogućio je provođenje utvrđene strategije razvoja Oružanih snaga i strategije obrane države.

Zakon je izmijenjen i dopunjen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o službi u oružanim snagama RH, koji je objavljen u “Narodnim novinama”, broj, 3/95. 105/99., i 128/99. Izmjenama i dopunama željelo se nakon Domovinskog rata i prijelaza Oružanih snaga RH s ratnog na mirnodopski ustroj udovoljiti potrebi za drukčijim normiranjem pojedinih pitanja uređenih Zakonom o službi u Oružanim snagama RH. To se poglavito odnosilo na strukturu vojnih osoba i činova u Oružanim snagama RH.

Međutim, u procesu daljnjeg razvoja Oružanih snaga RH nametnula se potreba, kako usklađivanja vojnog ustroja, tj. Oružanih snaga, sa standardima oružanih snaga zapadnoeuropskih zemalja i NATO saveza, tako i potreba pojačanog civilnog nadzora nad Oružanim snagama, a sve sa svrhom priključenja navedenim euroatlantskim vojnim asocijacijama.

Da bi se postigao taj cilj, nužno je izmijeniti pravnu regulativu u području obrane. Stoga se pristupilo izradi novog Zakona o obrani kao temeljnog propisa iz područja obrane. Budući da se tim zakonom drukčije reguliraju pojedine ovlasti u svezi sa službom u Oružanim snagama RH, nužno je bilo pristupiti izradi i novog zakona o službi u Oružanim snagama, te bi ova dva zakona trebala činiti logičku cjelinu.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM UREĐUJU

Pri izradi ovoga Zakona vodilo se računa o tome da se optimalno iznađena rješenja dalje prenesu i poboljšaju, a neki instituti riješe na bolji i učinkovitiji način. U odnosu na sada vrijedeći zakon, novim zakonom zrijekom je određeno da službu u Oružanim snagama obavljaju pripadnici Oružanih snaga i to: vojne osobe, državni službenici i namještenici.

Pojam vojni službenik i vojni namještenik se ukida, i uvode se pojmovi državni službenik i namještenik. Službenik je osoba koja kao redovno zanimanje obavlja poslove iz djelokruga Oružanih snaga, te informatičke, opće i administrativne poslove, materijalno – financijske, računovodstvene i slične poslove, a namještenik je osoba koja u Oružanim snagama radi na pomoćno-tehničkim poslovima.

U Oružanim snagama bit će zaposleni državni službenici i namještenici na koje će se jednako kao i na sve ostale državne službenike primjenjivati Zakon o državnim

službenicima i namještenicima. Međutim, odredbama ovoga Zakona uređuju se specifičnosti kao što su: nadležnost vojnostegovnog suda, službeno ocjenjivanje, ograničenja prava na štrajk, zabrana rada kod drugog poslodavca i sl.

Zbog depolitizacije u Oružanim snagama izriekom se zabranjuje svako političko djelovanje, osnivanje stranaka, održavanje političkih skupova i sl. pri čemu je djelatnim vojnim osobama, nije dopušteno članstvo u političkim strankama a ni sudjelovanje na političkim skupovima i manifestacijama te kandidiranje u predstavnička tijela građana, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te Hrvatski sabor. Djelatnim vojnim osobama nije dopušteno sindikalno organiziranje, ali je dopušteno službenicima i namještenicima u skladu s općim propisima o radu. Štrajk je dopušten službenicima i namještenicima uz ograničenja predviđena ovim Zakonom.

Pri rješavanju stanja u službi akti kojima se odlučuje o prijmu u službu, raspoređivanju, plaći i dr. upravni su akti, a u postupku donošenja akata primjenjuje se Zakon o općem upravnom postupku.

Predlaže se, dosta iscrpno uređivanje vojne stege, jer su do sada neke od materijalnih odredaba bile sadržane u Stegovniku Oružanih snaga, koji je donio vrhovni zapovjednik. Sada se predlaže da opća pravila u službi donosi vrhovni zapovjednik na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane. U sklopu toga ponovno je predviđeno uvođenje stegovne mjere i stegovne kazne vojničkog pritvora. Pri tome je predviđeno osnivanje vojnostegovnih vijeća za vođenje određenih stegovnih postupaka i samo ona kao kolektivno tijelo mogu izricati stegovne mjere vojničkog pritvora. Na temelju dosadašnje prakse i uočenih nedostataka, radi poboljšanja rada, predlaže se uvođenje institucije Višeg vojnostegovnog tužitelja.

Zakonom se taksativno navode povrede koje predstavljaju lakša i teža kršenja vojne stege. Ovako taksativno navođenje otklona od vojne stege ne daje mogućnost samovoljnog tumačenja smatra li se neko kršenje vojne stege pogreškom ili prijestupom, nego su otkloni od stege točno određeni ovim Zakonom.

U području materijalne odgovornosti novina je da bi rješenje o naknadi štete bilo ovršna isprava, te da bi se mogla provoditi i ovrha sudskim putem ili uskratim od plaće.

Predlaže se osnivanje zdravstvenih komisija Ministarstva obrane koje su nadležne za donošenje ocjena zdravstvene sposobnosti za prijam u službu, prestanak službe i ostala stanja u službi.

Također se predlaže plaćanja dodatnog doprinosa pripadnicima Oružanih snaga za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti te kolektivno osiguranje djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika od posljedica nesretnog slučaja za vrijeme obavljanja službe.

Predlaže se uvođenje privremenog čina koji bi se iznimno dodjeljivao djelatnim vojnim osobama na dužnostima u vojnim misijama RH i pri multilateralnim

organizacijama u inozemstvu.

U slučaju preustroja Oružanih snaga kada djelatna vojna osoba ne može biti raspoređena, uvodi se novo stanje u službi (stavljanje u aktivnu pričuvu). Svrha ovoga instituta je omogućiti djelatnim vojnim osobama koje ne budu raspoređene po novom ustroju da se stave u status aktivne pričuve, pri čemu bi ostvarivale određena prava iz radnog odnosa tijekom određenog razdoblja.

Skraćuje se rok za redovno promaknuće djelatnih vojnih osoba u skladu s NATO standardima.

Promaknuće djelatnih vojnih osoba obavlja se u skladu s godišnjim planom broja i strukture činova, koji ovisi o potrebama ustroja i mogućnostima proračuna.

Kod ovlasti za dodjelu čina i promaknuće predlaže se izmjena tako da vrhovni zapovjednik dodjeljuje prvi časnički čin, promiče više časnike te generale i admirale. Dio svojih ovlasti u svezi s promaknućem vrhovni zapovjednik može prenijeti na ministra obrane osim promicanja generala i admirala. Dočasnike u čin nadnarednika, stožernog narednika i časničkog namjesnika promicao bi načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga te zapovjednici grana Oružanih snaga, Hrvatskog vojnog učilišta i Zbornih područja dodjeljivali bi činove skupnika, desetnika i narednika te ih promicali. Vojničke činove dodjeljivao bi zapovjednik brigade njemu ravne ili više razine. O dodjeli čina i promicanju donosi se odluka koja nije upravni akt.

Kod službenog ocjenjivanje vojnih osoba predlaže se umjesto dosadašnje četiri ocjene uvođenje pet ocjena.

Vrhovni zapovjednik bio bi nadležan za odlučivanje o imenovanju i razrješenju časnika u Oružanim snagama na ustrojbenom mjestu brigadira (kapetana bojnog broda), generala i admirala, na prijedlog načelnika Glavnog stožera uz suglasnost ministra obrane, o imenovanju i razrješenju vojnih izaslanika uz konzultaciju ministra vanjskih poslova, te umirovljenju djelatnih vojnih osoba koje imaju osobite zasluge za unapređenje Oružanih snaga, dok bi ministar obrane i osobe koje on ovlasti bile nadležne za rješavanje svih ostalih odnosa i stanja u službi u Ministarstvu obrane. Stanja u službi u Oružanim snagama koja nisu propisana člankom 197. Zakona, rješavao bi ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Plaće i materijalna prava djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika uređena su Odlukom Vrhovnog zapovjednika, a predlaže se da to ubuduće uredbom uređuje Vlada RH.

Sada su plaće uređene da se i plaća djelatnim vojnim osobama i vojnim službenicima i vojnim namještenicima određivala isključivo na temelju navedene Odluke, iako je točkom VI. Odluke i člankom 165. stavkom 1. Zakona o službi u oružanim snagama RH propisano da se na plaće vojnih službenika i namještenika primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Zbog primjene Zakona i Odluke na navedeni način, kategorija vojnih službenika i namještenika pet je godina primala plaće niže od plaća državnih službenika i namještenika u drugim tijelima državne uprave. Što se djelatnih vojnih osoba tiče, istima plaća nije rasla od donošenja Odluke vrhovnog zapovjednika 1995. godine. Stoga se predlaže da se ubuduće plaće i materijalna prava djelatnih vojnih osoba,

službenika i namještenika urede uredbom Vlade RH. Pri tome bi se osnovica za obračun plaće djelatnim vojnim osobama, službenicima i namještenicima određivala na način propisan za državne službenike i namještenike. Osnovnu plaću službenika i namještenika činio bi umnožak koeficijenta složenosti poslova ustrojbenog mjesta na koje je osoba raspoređena i osnovice za izračun plaće. Vrijednost koeficijenta osobnog čina za izračun plaće djelatne vojne osobe i složenosti poslova za izračun plaće službenika i namještenika utvrđivala bi Vlada RH. Zbog izloženih razloga oko posebnih obveza, odgovornosti, težine i naravi poslova predlaže se da ovako utvrđena plaća službenika i namještenika u Oružanim snagama bude dodatno uvećana za 20%.

III. OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

I. TEMELJNE ODREDBE

Člankom 1. određuju se temeljna pitanja koja se uređuju Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Zakon).

Člankom 2. propisuje se pojam službe u Oružanim snagama.

Člankom 3. taksativno su nabrojene osobe koje mogu biti na službi u Oružanim snagama (vojne osobe, državni službenici i namještenici).

Člankom 4. propisuje se tko su vojne osobe te način stupanja u službu vojnih osoba.

Člankom 5. taksativno se navedene djelatne vojne osobe, pričuvnici, dočasnici i časnici.

Člankom 6. propisuje se definicija dočasnika i časnika.

Člankom 7. definira se pojam službenika a stavkom 2. istoga članka definira se pojam namještenika.

Člankom 8. propisuje se da vojne osobe prema odnosima u službi mogu biti: nadređeni i podređeni a prema činovima i dužnostima: stariji i mlađi. Nadalje, propisuje se što je nadređena osoba, a stavkom 3. istoga članka definira se pojam starije osobe.

Člankom 9. propisuje se da vojne osobe pri stupanja u Oružane snage daju svečanu prisegu. Djelatne vojne osobe daju svečanu prisegu u pisanom obliku, a ročnici, kadeti i pričuvnici daju svečanu prisegu usmeno.

Člankom 10. određuje se 28. svibnja kao Dan oružanih snaga te su određeni Dani grana Oružanih snaga. Nadalje, propisuje se da dane rodova, struka, službi i posebnih dijelova Oružanih snaga propisuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

Člankom 11. pripadnicima Oružanih snaga zabranjena je svaka politička djelatnost, osnivanje stranaka, održavanje političkih skupova, ophoda i demonstracija u Oružanim snagama; sudjelovanje na političkim skupovima i demonstracijama; te javno istupanje u svezi sa stanjem i odnosima u Oružanim snagama bez ovlaštenja ministra obrane ili osobe koju on ovlasti. Djelatnim vojnim osobama, nije dozvoljeno članstvo u političkim strankama te kandidiranje u predstavnička tijela građana, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatski sabor. Djelatnim vojnim osobama nije dopušteno sindikalno organiziranje, a službenicima i namještenicima dopušteno je sindikalno organiziranje u skladu s općim propisima. Djelatnim vojnim osobama nije dopušten štrajk. Službenicima i namještenicima nije dopušten štrajk: u slučaju ratnog stanja, stanja neposredne ugroženosti koji je u neposrednoj svezi s mjerama pripravnosti civilne i vojne obrane, koji je u neposrednoj svezi s borbenom spremnošću Oružanih snaga koji ugrožava vitalne funkcije Oružanih snaga.

Člankom 12. propisano je da su akti u službi kojima se odlučuje o pitanjima prijama u službu, raspoređivanja, plaća, prava, obveza i odgovornosti, te prestanka službe djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika upravni akti.

Člankom 13. propisano je da se odredbe ovoga Zakona o djelatnim vojnim osobama primjenjuju i na djelatne vojne osobe raspoređene na službu izvan Oružanih snaga.

Člankom 14. propisano je da o svim pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom ili propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu, odnosno u skladu s njima sklopljeni kolektivni ugovori.

II. ČINOVI

Člancima 15. i 16. uređeno je pitanje činova u Oružanim snagama i struktura činova te kao novina propisuje se privremeni čin koji se može iznimno dodijeliti djelatnim vojnim osobama na dužnostima u mirovnim misijama i pri multilateralnim organizacijama.

III. PRISTUP U SLUŽBU

A. Opće odredbe

Člancima 17. i 18. uređen je način pristupa državljana Republike Hrvatske u službu u Oružane snage.

B. Prijem u djelatnu službu

Člancima 19., 20. i 21. propisani su opći i posebni uvjeti za prijem u službu te se daje mogućnost ministru obrane da bez raspisivanja natječaja može iznimno primiti u službu osobu u statusu djelatne vojne osobe za obavljanje poslova i zadaća iznimno važnih za obranu.

Člancima 22. - 27. uređuje se prijem u djelatnu vojnu službu: vojnika, kadeta, na dužnost dočasnika i dodjela prvog dočasničkog čina, na dužnost časnika i dodjela prvog časničkog čina, prevođenje dočasnika u časnika, te prijam službenika i namještenika.

C. Promjena roda ili struke

Člankom 28. uređena je promjena roda ili struke vojnoj osobi. Promjena roda ili struke obavlja se na: osobni zahtjev, zbog zdravstvene nesposobnosti i zbog interesa službe. Rod ili struka određuje ono područje djelovanja u kojem je vojna osoba stručnjak i u kojem se području ona usavršava. Ustrojem se predviđa potreban broj pripadnika pojedinog roda ili struke.

IV. PRAVA I OBVEZE VOJNIH OSOBA, SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

A. Posebna prava i obveze u svezi sa službom

Člancima 29.- 40. imajući u vidu posebnost vojnog poziva unutar glave IV. (Prava i obveze vojnih osoba, službenika i namještenika) uređena su temeljna prava i obveze djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika u svezi sa službom u Oružanim snagama.

B. Zdravstvena zaštita, zdravstveno osiguranje i socijalna skrb

Člancima 41. - 46. propisana je zdravstvena zaštita, zdravstveno osiguranje pripadnika Oružanih snaga te za ročnike, kadete i pričuvnike pravo na zdravstvenu zaštitu za vrijeme službe u Oružanim snagama, a pod određenim uvjetima i pravo na zdravstvenu zaštitu i nakon otpusta iz Oružanih snaga. Propisuje se osnivanje i djelokrug rada zdravstvenih komisija koje ocjenjuju zdravstvenu sposobnost osoba za prijam u službu, prestanak službe te ostala stanja vezana za službu.

Člancima 47. - 51. regulirano je pitanje prava na novčanu pomoć kadetima zbog nesposobnosti za djelatnu vojnu službu, naknada pogrebnih troškova obitelji vojne osobe, službenika i namještenika koji pogine ili umre u Oružanim snagama, jednokratna novčana pomoć, uplata dodatnog doprinosa za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, te pravo bračnog druga na stručno osposobljavanje koji nakon pogibije ili smrti vojne osobe, službenika i namještenika ne ispunjava uvijete za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu.

V. ODGOVORNOST VOJNIH OSOBA, SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

Unutar Glave V. Odgovornost vojnih osoba, službenika i namještenika) uređena je kaznena, prekršajna i stegovna odgovornost (u okviru koje se normira pojam i vrste vojne stege, osobe koje mogu biti odgovorne za kršenje vojne stege, stegovne sankcije, zastara, stegovni postupak, vojnostegovni sudovi i tužiteljstva), te materijalna odgovornost.

A. Kaznena odgovornost

Člancima 52. i 53. propisano je da pripadnici Oružanih snaga odgovaraju za kaznena djela po odredbama kaznenog zakona i drugih zakona. Ovlaštene službene osobe vojne policije provode operativnu i kriminalističku obradu nad pripadnicima Oružanih snaga za koje postoje osnovana sumnja da su u službi ili u vezi sa službom izvršili kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti. U obavljanju poslova ovlaštene službene osobe imaju obvezu o ovlasti prema Zakonu o kaznenom postupku.

B. Prekršajna odgovornost

Člankom 54. propisano je da djelatne vojne osobe, službenici i namještenici za prekršaje odgovaraju po općim propisima o prekršajima..

C. Stegovna odgovornost

Člancima 55.- 59. definira se vojna stega, te se za razliku od dosadašnjeg sustava kršenja vojne stege detaljnije propisuju. Nadalje, normiraju se lakše i teže povrede vojne stege, odnosno taksativno su navedene stegovne pogreške i stegovni prijestupi. Na kraju propisuje se koje osobe mogu odgovarati za kršenja vojne stege dok su na službi u Oružanim snagama.

Člancima 60.- 63. normira se izricanje stegovnih mjera i kazni te olakotne i otegotne okolnosti. Člankom 63. precizira se da se za kazneno djelo protiv Oružanih snaga za koje je Kaznenim zakonom predviđena mogućnost raspravljanja u stegovnom postupku vojnostegovni sud može počinitelju izreći odgovarajuću stegovnu sankciju.

Člancima 64. - 66. normiraju se stegovne mjere i kazne, te ograničenja pri izricanju istih.

Člancima 67.- 68. propisan je institut zastare u vojnostegovnom postupku i to kako zastare pokretanja i vođenja postupka, tako i zastare izvršenja stegovne sankcije.

Člancima 69.- 71. propisano je tko odlučuje o stegovnoj odgovornosti osobe protiv koje se vodi stegovni postupak, propisuje se pravo da se protiv odluke Višeg vojnostegovnog suda pokrene upravni spor, te pravo na branitelja.

Člankom 72. normiran je institut vojnostegovnog vijeća koje bi raspravljalo i

odlučivalo o stegovnim pogreškama vojnih osoba, službenika i namještenika, te o prijestupima ročnika, kadeta i pričuvnih vojnika. Ovo predstavlja novinu u odnosu na postojeći sustav, u kojem je ovo raspravljanje i odlučivanje bilo u isključivoj ovlasti zapovjednika.

Člancima 73.- 74. definiraju se vojnostegovni sudovi (I^o i II°).

Člancima 75. definiraju se vojnostegovna tužiteljstva kao ustrojbene cjeline Ministarstva obrane koje progone počinitelje stegovnih prijestupa, a sjedišta vojnostegovnih tužiteljstva uređuju se ustrojem Ministarstva obrane.

Člancima 76.- 77. propisuje se stvarna nadležnost prvostupanjskih vojnostegovnih sudova i Višeg vojnostegovnog suda, te stvarna nadležnost vojnostegovnih tužitelja i Višeg vojnostegovnog tužitelja.

Člankom 78. propisuje se da mjesnu nadležnost vojnostegovnih sudova i tužiteljstava utvrđuje ministar obrane.

Člancima 79.- 85. propisuje se sastav i poslovanje vojnostegovnih sudova i tužiteljstava, sastav sudskog vijeća, postupak imenovanja i razrješenja vojnostegovnih sudaca i tužitelja, sustav vođenja i zapovijedanja vojnostegovnim sudovima i tužiteljstvima te njihov ustroj.

D. Materijalna odgovornost

Člancima 86.- 95. uređuje se materijalnu odgovornost pripadnika Oružanih snaga za štetu počinjenu Republici Hrvatskoj u svezi s obavljanjem službe u Oružanim snagama.

Materijalna odgovornost pripadnika Oružanih snaga temelji se na načelu kvalificirane krivnje.

Razrađen je postupak za utvrđivanje materijalne odgovornosti (naknade štete), dok je pobliže razrađeno pitanje postojanja štete, njen iznos i postupak utvrđivanja odgovornosti za štetu stavlja u ovlast ministra.

Novina se sastoji u tome što rješenje po žalbi o naknadi štete predstavlja ovršnu ispravu, a prinudna se ovrha provodi sudskim putem ili uskratim od plaće.

VI. RADNO VRIJEME, ODMORI I DOPUSTI

Pitanje radnog vremena, odmora i dopusta uređeno je ovim prijedlogom Zakona u skladu s osnovnim principima općih propisa o radu.

Člancima 96. - 97. uređuje se tjedno i dnevno radno vrijeme, rad dulji od punog radnog vremena i pravo na povećanu plaću za taj rad.

Člancima 98. i 100. propisuje se izuzetak od primjene općih propisa o dnevnom i tjednom odmoru i to za osobe koje su obvezne obavljati rad dulji od punog radnog vremena, kao i pravo djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika na plaćeni godišnji odmor, te mogućnost da ministar obrane posebnim propisom

uređuje uvjete i način korištenja godišnjeg odmora za vojne osobe, službenike i namještenike. Nadalje se propisuje se primjena općih propisa o dopustima za djelatne vojne osobe, službenike i namještenike, te mogućnost ministra obrane da posebno uredi uvjete i način korištenja nagradnog i izvanrednog dopusta ročnika i kadeta.

VII. STANJA U SLUŽBI

Člankom 101. propisuju se stanja u službi za djelatne vojne osobe, službenike i namještenike i to: raspoređivanje na dužnost ili udaljenje iz službe, upućivanje na školovanje, liječenje i bolovanje, stavljanje na raspolaganje, upućivanje u drugo tijelo državne vlasti ili pravnu osobu, upućen u inozemstvo zbog sudjelovanja u mirovnim operacijama i upućen u inozemstvo zbog sudjelovanja u radu u međunarodnim organizacijama. O stanju u službi donosi se odgovarajuće rješenje.

Člancima 102. - 111. normiran je institut raspoređivanja na dužnost unutar Oružanih snaga te raspoređivanje djelatne vojne osobe iz Oružanih snaga u Ministarstvo obrane.

Djelatnu vojnu osobu raspoređuje se na odgovarajuće ustrojbeno mjesto prema stručnoj spremi, činu, osobnoj vojno-stručnoj specijalnosti te prema posebnim sposobnostima za predviđeno ustrojbeno mjesto gdje do izražaja dolaze i individualne značajke pojedinca.

Za popunu određenih mjesta može se raspisati interni natječaj, a izbor kandidata obavlja povjerenstvo Ministarstva obrane. Ministar odlučuje na prijedlog načelnika Glavnog stožera odlučuje o ustrojbenim mjestima i imenovanju članova povjerenstva koje obavlja izbor kandidata.

Nastavno, normira se sljedeće:

- uvjeti za raspoređivanje djelatne vojne osobe u okviru drugog roda / struke na ustrojbeno mjesto druge vojno-stručne specijalnosti uz propisivanje uvjeta do kada taj raspored može trajati
- kada djelatna vojna osoba može biti raspoređena na mjesto nižeg ustrojbenog čina
- popuna ustrojbenog mjesta čija je popuna prijeko potrebna, a koje se ne može popuniti odgovarajućom djelatnom vojnom osobom
- institut obnašatelja dužnosti
- institut obnašanja druge dužnosti pored osnovne
- privremeno upućivanje u drugu zapovjedništvo, postrojbu / ustanovu.

Člancima 112. - 121. propisuje se institut premještanja djelatnih vojnih osoba, te se u okviru tog instituta regulira sljedeće:

- premještanje zbog popune ustrojbenih mjesta koja su slobodna
- premještanje zbog zdravstvenog stanja djelatne vojne osobe ili članova njegove obitelji
- premještanje po potrebi službe
- premještanje djelatne vojne osobe, službenika i namještenika na temelju osobne zamolbe

- premještaj odnosno raspored djelatne vojne osobe, službenika i namještenika sa ustrojbenog mjesta na kojem se služba obavljala pod otegotnim uvjetima
- institut izjašnjavanja djelatnika o predstojećem premještaju
- kada se ne može premjestiti djelatnika
- institut produljenog osiguranja
- raspoređivanje djelatne vojne osobe u drugo tijelo državne vlasti ili pravnu osobu
- raspoređivanje pričuvnih časnika po ratnom rasporedu.

Članak 122. propisuje da se djelatne vojne osobe, zbog upućivanja na školovanje odnosno znanstveno i stručno usavršavanje – specijalizaciju duže od 6 mjeseci razrješava dužnosti, te im se reguliraju prava dok se nalaze na školovanju.

Člankom 123. normiran je institut liječenja i bolovanja kao stanja u službi te se propisuje da se razrješenje obavlja ako bolest traje dulje od 6 mjeseci, ili ako liječnička komisija ocijeni da bi bolest mogla trajati dulje od 6. mjeseci.

Člankom 124. - 125. normira se institut stavljanja na raspolaganje, te se taksativno navode uvjeti za stavljanje na raspolaganje, trajanje raspolaganja, prava osobe na raspolaganju te prestanak službe protekom roka raspolaganja.

Člankom 126. i 127. propisuje se institut aktivne pričuvu te se ostavlja mogućnost ministru obrane da posebnim propisom uredi uvjete pod kojima će djelatnu vojnu osobu staviti u aktivnu pričuvu kao i obveze osobe u aktivnoj pričuvi. Ministar obrane posebnim propisom će utvrditi uvjete pod kojima će se djelatne vojne osobe staviti u aktivnu pričuvu.

Člancima 128. - 134. propisuje se udaljenje iz službe i to:

- obvezno udaljenje iz službe (s navođenjem uvjeta)
- fakultativno udaljenje iz službe (s uvjetima za isto)
- ovlast za donošenje rješenja o udaljenju iz službe
- institut žalbe i tijelo koje o žalbi odlučuje (nadležni vojnostegovni sud po teritorijalnom principu)
- odlučivanje o statusu u službi osobe za koju su prestali razlozi za udaljenje
- trajanje udaljenja (do okončanja stegovnog i kaznenog postupka)
- uvjeti pod kojima se smatra da do udaljenja nije ni došlo
- pravo na naknadu plaće za vrijeme udaljenja iz službe.

VIII. SLUŽBENO OCJENJIVANJE I PRIZNANJA

Člancima 135. - 138. propisuje se službeno ocjenjivanje, rokovi za ocjenjivanje, uvjeti pod kojima se vrši, ocjenjivanje pojedinih kategorija pripadnika Oružanih snaga, kriteriji za procjenjivanje i ocjenjivanje, službene ocjene (5 vrsta, za razliku od dosadašnjih 4), način priopćenja ocjene, te ovlast ministra da ovo pitanje potanje regulira svojim propisom.

Člancima 139. - 141. uređuje se pitanje priznanja i to: vojne medalje, pohvale i nagrade i kome se ista mogu dodijeliti. Vojne medalje se propisuju odlukom Vrhovnog zapovjednika, a pohvale i nagrade pravilnikom ministra obrane.

IX. PROMAKNUĆA, ODUZIMANJE I POVRAT ČINA

A. Promaknuća vojnih osoba

Kao glavna mjerila za promaknuća vojnih osoba određuju se: odgovarajuća stručnost, iskustvo i službena ocjena radnih obilježja i ljudskih osobina. Tako postavljena mjerila jamče objektivnost postupka promaknuća vojnih osoba iz nižih u više činove.

Niže navedenim člancima regulirana su pitanja u svezi promaknuća vojnih osoba, usklađivanje činova, oduzimanje i povrat oduzetog čina.

U članku 142. propisano je da se postupak promaknuća obavlja u skladu s Godišnjim planom o broju i strukturu činova za promaknuće. Godišnji Plan donosi ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera na temelju potreba ustroja, mogućnosti proračuna i drugih značajnih okolnosti. Vrhovni zapovjednik na prijedlog ministra obrane propisuje postupak i način dodjele činova i promicanja vojnih osoba.

U članku 143. propisani su opći uvjeti za promaknuće djelatnih vojnih osoba a člankom 144. propisuje da se djelatnoj vojnoj osobi koja ima znanstveni stupanj magistra odnosno doktora znanosti vrijeme provedeno u činu potrebno za promicanje skraćuje za godinu dana.

U člancima 145.-155. propisani su dodatni uvjeti za redovno promaknuće svakog pojedinog čina dočasnika, nižih časnika, viših časnika i generala odnosno admirala.

U članku 156. regulirano je izvanredno promaknuće djelatnih časnika i djelatnih dočasnika.

U člancima 157.-161. regulirano je promaknuće ročnika, djelatnih i pričuvnih vojnika, te promaknuće pričuvnih dočasnika i časnika.

U člancima 162. - 165. uređeno je pitanje postupka predlaganja, te ovlasti za dodjelu činova i promicanje.

B. Oduzimanje čina i povrat oduzetog čina

Člancima 166. i 167. uređeno je pitanje oduzimanje čina i povrat oduzetog čina.

X. MATERIJALNA PRAVA

Odredbama Glave X. (člancima 168.-181.) propisana su materijalna prava

djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika te pričuvnika, ročnika i kadeta za vrijeme službe u Oružanim snagama i to: plaće, dodatci i druga materijalna prava; novčana primanja te naknada putnih i ostalih troškova.

Vrijednosti koeficijenta osobnog čina za izračun plaće djelatne vojne osobe, i vrijednosti koeficijenta složenosti poslova za izračun plaće službenika i namještenika utvrđuju se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Člankom 169. propisuje se da plaću djelatnih vojnih osoba službenika i namještenika čini osnovna plaća i dodatak na plaću. Osnovnu plaću djelatne vojne osobe činio bi umnožak koeficijenta osobnog čina i osnovice za obračun plaće uvećanog za 0,5% za svaku godinu navršenog radnog staža. Predviđa se i poseban način uređenja plaće za djelatnu vojnu osobu na višem ustrojbenom mjestu od osobnog čina, po principu aritmetičke sredine. Osnovnu plaću službenika i namještenika čini umnožak koeficijenta složenosti poslova ustrojbenog mjesta na koje je raspoređen i osnovice za izračun plaće uvećane za 0,5% za svaku godinu navršenog staža. Također, ministar će posebnim propisom propisati radna mjesta na kojima se, zbog određenih uvjeta osnovna plaća službenika i namještenika uvećava za 20% (OSRH).

Člankom 170. uređuje se da djelatne vojne osobe, službenici i namještenici zbog otegotnih uvjeta rada, opasnosti i odgovornosti ostvaruju pravo na dodatke na plaću. Dodatci se utvrđuju u postotku od osnovne plaće djelatne vojne osobe, službenika i namještenika. Kriterije za utvrđivanje otegotnih uvjeta rada, opasnosti i odgovornosti utvrđuje Vlada Republike Hrvatske.

Člancima 171. - 175. normiraju se ostala pitanja u svezi s ostvarivanjem materijalnih prava.

Članci 176. i 177. uređuju pitanje primanja pričuvnika, ročnika i kadeta za vrijeme službe u Oružanim snagama.

Člancima 178. - 181. propisuju se naknade putnih i ostalih troškova i to:

- naknada troškova u svezi s obavljanjem službe
- naknada selidbenih troškova
- naknada troškova odvojenog života od obitelji
- ročnici, kadeti i pričuvnici imaju pravo na besplatnu vojnu odoru, osobnu opremu, prehranu i smještaj
- naknada za topli objed u skladu s općim propisima
- naknada za dodatnu prehranu za rad duži od punog radnog.

XI. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE

Odredbama ove glave uređeno je stručno osposobljavanje i usavršavanje: školovanje i stipendiranje poradi popune određenih ustrojbenih mjesta, te obveza obavljanja službe nakon završetka školovanja.

Člancima 182. - 185. propisuje se školovanje i stipendiranje, i to:

- načini i uvjeti sklapanja ugovora o stipendiranju za školovanje u zemlji i inozemstvu
- raspoređivanje vojnog stipendista na dužnost po završetku školovanja
- ovlast ministru obrane da na prijedlog načelnika Glavnog stožera propiše uvjete za sklapanje ugovora, načine, kriterije odabira kandidata, troškovima školovanja te drugim pitanjima stručnog osposobljavanja i usavršavanja, vojnih osoba, službenika i namještenika.

Člancima 186. i 187. normira se obveza obavljanju službe kadeta i vojnih stipendista nakon završenog školovanja i to u dvostrukom trajanju školovanja, ukoliko ugovorom nije dulje određeno, a za pilota najmanje 10 godina.

Nakon specijalizacije obveza je obavljanje službe u dvostrukom trajanju školovanja, te se propisuje što se podrazumijeva pod specijalizacijom.

XII. PRESTANAK SLUŽBE

Ovom glavom predlaže se regulirati prestanak službe po slijedećim područjima: prestanak djelatne vojne službe, prestanak službe službenika i namještenika, te ostale odredbe o prestanku službe.

Člancima 188. propisani su razlozi za prestanak službe djelatne vojne osobe, u **članku 189.** posebno su izdvojeni razlozi za prestanak službe po sili zakona, a u **članku 190.** propisani su slučajevi kada djelatnoj vojnoj osobi služba miruje.

U članku 191. propisani su razlozi za prestanak službe službenika i namještenika.

Člancima 192. i 193. regulira se postupak za prestanak službe i postupak otpusta za djelatnu vojnu osobu te razlozi kad se u rješenju o prestanku djelatne vojne službe za djelatne vojne osobe navodi «častan otpust» ili «nečastan otpust».

Člancima 194.- 196. propisuje se:

- zabrana podnošenja zahtjeva za prestanak službe u vrijeme ratnog stanja, neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske
- mogućnost prestanka djelatne službe djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku koji nije ispunio obvezu u svezi sa školovanjem, stipendiranjem ili specijalizacijom i prije ispunjenja obveza, ako ne postoji poseban interes službe, uz obvezu naknade troškova
- pravo umirovljenih časnika na zadržavanje naziva odgovarajućeg čina «u mirovini» i nošenje odora u svečanim prigodama.

XIII. OVLASTI ZA ODLUČIVANJE O ODNOSIMA U SLUŽBI

Člankom 197. uređene su ovlasti za odlučivanje o odnosima u službi, na način da je vrhovni zapovjednik nadležan odlučivati o imenovanju i razrješenju časnika u Oružanim snagama na ustrojbenom mjestu brigadira (kapetana bojnog

broda) generala i admirala na prijedlog načelnika Glavnog stožera uz suglasnost ministra obrane, o imenovanju i razrješenju vojnih izaslanika na prijedlog ministra obrane uz prethodnu konzultaciju ministra vanjskih poslova, te umirovljenju djelatnih vojnih osoba koje imaju osobite zasluge za unapređenje Oružanih snaga, a na prijedlog ministra obrane ili samostalno.

Propisuje se ovlast ministra obrane, odnosno osobe koju on ovlasti da odlučuje o prijemu, rasporedu, premještanju i prestanku službe te ostalim stanjima u službi u Ministarstvu obrane. O stanjima u službi u Oružanim snagama koja nisu propisana odredbama ovoga članka odlučuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

XIV. OVLASTI ZA DONOŠENJE PROPISA

Člancima 198.-200. navode se propisi koje će donijeti vrhovni zapovjednik, Vlada Republike Hrvatske i ministar obrane.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Člankom 201. utvrđuje se rok od 6 mjeseci za donošenje provedbenih propisa, te se utvrđuje da provedbeni propisi donijeti u skladu s prethodnim Zakonom o službi ostaju na snazi do donošenja novih propisa u dijelovima koji su u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 202. određuje da će se ranije započeti stegovni postupci dovršiti prema odredbama ranijeg Zakona o službi u oružanim snagama RH.

Člankom 203. utvrđuje se da do donošenja novih propisa o plaćama i drugim materijalnim pravima raniji podzakonski propisi ostaju na snazi u cijelosti.

Člankom 204. reguliraju se prava djelatnih stožernih brigadira.

Člankom 205. propisuju se uvjeti za promicanje časnika zatečenih u službi u Oružanim snagama koji ne ispunjavaju uvjete za promicanje propisane odredbama ovoga Zakona.

Člankom 206. propisuje se da će se djelatna vojna osoba koja nakon preustroja neće biti raspoređena na ustrojbeno mjesto djelatne vojne osobe, rasporediti privremeno na mjesto službenika odnosno namještenika u skladu s odredbom članka 105. Nakon isteka roka iz članka 105. djelatna vojna osoba postaviti će se u zvanje i položaj u skladu s Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.

Člankom 207. propisuje se da stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o službi u oružanim snagama («Narodne novine» broj, 23/95.,33/95., 105/99. i 128/99.).

Člankom 208. propisuje se pravo na oznake i vojne počasti bez prava na vođenje i zapovijedanje osobama koje su dobile počasni čin prema odredbama staroga Zakona.

Člankom 209. utvrđuje se vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona.

IV. POTREBNA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu Zakona o službi u Oružanim snagama RH nije potrebno planirati ni osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu na poziciji Ministarstva obrane zato što će u skladu s planom preustroja Ministarstva obrane i Oružanih snaga u okviru tranzicije biti smanjen broj djelatnika.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA SADRŽANIH U KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA I RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

U Nacrt Konačnog prijedloga Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske ugrađeni su prijedlozi i mišljenja iznijeti tijekom prvoga čitanja Zakona u Hrvatskom saboru kao i prijedlozi nadležnih odbora Hrvatskoga sabora.

Razlike u tekstu u odnosu na prethodni tekst Prijedloga zakona su sljedeće:

Članak 9. stavak 2. je dorađen na način da svečana prisega obvezuje vojnu osobu dok je na službi u Oružanim snagama (umjesto trajno).

U članku 15. dodan je novi stavak kojim se propisuje da se nazivi činova za žene obilježava u ženskom rodu.

Članak 11. stavak 1. je uopćen u odnosu na Prijedlog zakona na način da pripadnici Oružanih snaga pod jednakim uvjetima ostvaruju prava iz ovoga Zakona. Stavak 2. članka 11. je razdvojen na dva stavka, jedan koji propisuje zabranu političkog djelovanja u objektima i postrojbama Oružanih snaga i drugi koji propisuje zabranu sudjelovanja na političkim skupovima i zabranu javnog istupanja. U istom članku dodana je odredba prema kojoj se zabrana političke djelatnosti ne odnosi na biračko pravo.

Članak 16. je nadopunjen na način da se privremeni čin može dodjeliti najviše za dva čina od osobnog čina te je dodan novi stavak 3. iz kojega je vidljivo da djelatna vojna osoba nakon prestanka dužnosti u inozemstvu, ostvaruje prava u skladu sa svojim osobnim činom.

U članku 19. brisan je stavak koji je propisivao mogućnost prijama osoba koje su pravomoćno osuđene za određena kaznena djela, a kod kojih je nastupila

rehabilitacija po sili zakona.

U članku 29. dodan je novi podstavak 1. «razvijati i snažiti domoljublje».

U članku 48. stavku 3. dodan je izvanbračni drug kao član obitelji pripadnika Oružanih snaga.

U članku 45. stavku 2. određen je broj članova zdravstvene komisije (5).

U članku 58. podtočki 14. dodano je kao stegovni prijestup vrijeđanje dostojanstva po spolu, po vjeri i po naciji.

U članku 59. stavku 2. dodane su riječi: "ako je stegovni postupak pokrenut za vrijeme trajanja službe".

U članku 79. brisani su djelatnici pisarnice iz sastava vojnostegovnih sudova.

Članci u poglavlju o materijalnoj odgovornosti su presloženi (članak 86 – članka 95).

Članak 97. koji se odnosi na institut prekovremenog rada je preuređen tako da nema vremenskog ograničenja kada su zapovjeđene mjere pripravnosti, u slučaju uzbune, vojne vježbe, elementarne nepogode ili u slučaju potrebe dežurstva. Dodan je novi stavak prema kojemu se pravo za povećanu plaću za prekovremeni rad ne ostvaruje ako je moguće organizirati preraspodjelu radnog vremena te ako je dežurstvo kao poseban uvjet rada vezano za kontinuirano obavljanje poslova i zadaća.

U članku 124. koji propisuje uvjete kada se osobu stavlja na raspolaganje uz djelatne vojne osobe dodani su i službenici i namještenici.

U članku 125. dodan je novi stavak 2. kojim je propisano da službenici i namještenici zadržavaju prava položaja i radna mjesta prije nego što su stavljeni na raspolaganje. Odredba je dodana po uzoru na isto rješenje za djelatne vojne osobe.

Članak 132. stavak 1. je usklađen s odredbama ostalih članaka zakona tako da je propisano da zapovjednik nadležan za udaljenje pokreće postupak kojim će se riješiti o statusu u službi nakon prestanka udaljenja umjesto da sam rješava o udaljenju.

U članku 133. stavku 1. podstavku 2. brisane su riječi: «ali ne zbog nenadležnosti suda».

Dodan je članak 174. kojim je predviđeno da će ministar obrane utvrditi iznos otpremnine na koju osobe imaju prava nakon proteka roka za raspolaganje.

U članku 188. dodana su 2 nova stavka kojima se propisuje da Ministarstvo obrane provodi program tranzicije prije prestanka službe djelatnih vojnih osoba.

U članku 189. podstavku 4. iza riječi: "općoj" dodane su riječi "i profesionalnoj".

U članku 191. koji propisuje razloge prestanka službe službenika i namještenika, dodan je novi podstavak 5. kojim se kao razlog prestanka propisuje protek roka raspolaganja.

U članku 193. stavku 2. brisano je odbijanje premještaja kao razlog za nečastan otpust.

U stavku 2. podstavku 3. članka 193. koji propisuje nečastan otpust u slučaju pravomoćne osude na bezuvjetnu kaznu zatvora za kazneno djelo iz nečasnih pobuda, brisan je dio rečenice « u trajanju duljem od 12 mjeseci ».

Dodan je novi članak 206. koji propisuje da će se djelatna vojna osoba koja nakon preustroja Oružanih snaga ne bude raspoređena na odgovarajuće ustrojbeno mjesto djelatne vojne osobe, rasporediti u skladu s odredbom članka 105. na ustrojbeno mjesto službenika odnosno namještenika. Ako djelatna vojna osoba u roku od dvije godine ne bude raspoređena na odgovarajuće ustrojbeno mjesto djelatne vojne osobe postavit će se u zvanje odnosno imenovati u položaj u skladu s propisima o državnim službenicima i namještenicima.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA NISU PRIHVAĆENA

U Konačnom prijedlogu zakona prihvaćene su gotovo sve konkretne primjedbe i prijedlozi.

Dio članka 11. koji se odnosi na političku djelatnost pripadnika Oružanih snaga je preciziran i dopunjen odredbom iz koje je vidljivo da se zabrana političke djelatnosti ne odnosi na biračko pravo, budući da se je najveći broj primjedbi zakonskih zastupnika odnosio upravo na to. Dio odredbe kojim djelatnim vojnim osobama nije dopušteno članstvo u političkim strankama nije mijenjan. Mišljenja smo da treba ozbiljno započeti sa depolitizacijom Oružanih snaga, a da isto nije u suprotnosti s Ustavom ni Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava koja dopušta ograničenja određenih prava zbog potreba obrane (članak 11. Konvencije).

Primjedbu koja se odnosi na članak 133. zakona tj. da u pravnom nazivlju i standardima ZKP-a ne postoji termin odbačenosti optužbe nismo prihvatili jer prema članku 437 ZKP-a optužni prijedlog će se odbaciti ako se ustanovi da postoje razlozi za obustavu postupka iz članka 201. stavka 1. točaka 1.-3. (ako djelo koje se okrivljeniku stavlja na teret nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, ako postoje okolnosti koje isključuju krivnju okrivljenika te ako je nastupila zastara kaznenog progona ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili postoje druge okolnosti koje isključuju progon). Zbog navedenoga smo i propisali da se neće smatrati da je osoba bila udaljena iz službe kad sud rješenjem odbaci optužni prijedlog (kad konačnom odlukom suda optužba bude odbačena).

Nije prihvaćena primjedba da se točno odredi vrsta časničke, odnosno dočasničke izobrazbe koju vojne osobe moraju završiti da bi bile promovirane u činu. Primjedba nije prihvaćena budući da se sustav vojne izobrazbe u Oružanim snagama još izgrađuje i nije u potpunosti određen.

Nije prihvaćena primjedba da se zakonom daju ovlasti vrhovnom zapovjedniku za

donošenje propisa iako je on vrhovni zapovjednik Oružanih snaga prema odredbama Ustava. Zakonska odredba je rezultat dogovora vrhovnog zapovjednika, ministra obrane i načelnika Glavnog stožera te je njezin cilj odrediti sve propise koji uređuju službu u Oružanim snagama. Isto je ugrađeno u Konačni prijedlog zakona o obrani te je u članku 7. stavku 2 točki 21. propisano da vrhovni zapovjednik donosi opća i osnovna pravila za obrambeni sustav na prijedlog načelnika GSOS i uz suglasnost ministra obrane.

Nije prihvaćena primjedba da ministar obrane uz mišljenje ministra zdravstva donosi odluku o osnivanju zdravstvenih komisija, jer je u stavku 4. članka 45. propisano da kada zdravstvena komisija utvrđuje je li ozljeda ili bolest nastala za vrijeme službe ili je neposredna posljedica obavljanja službe u sastav zdravstvene komisije ulazi doktor medicine i psiholog kojega odredi ministar obrane.

U svezi s navodnom protuustavnošću određaba Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske koje se odnose na izricanje vojnostegovne mjere pritvora od strane vojnostegovnih vijeća odnosno vojenostegovne kazne pritvora od strane vojnostegovnog suda, dajemo sljedeće mišljenje:

Člankom 5. stavkom 1. podstavkom a) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" broj 6/99. - pročišćeni tekst) propisano je da svatko ima pravo na slobodu i osobnu sigurnost te da se nitko ne smije lišiti slobode osim u slučajevima i u postupku propisanom zakonom. Kao jedan od slučajeva naveden je: "ako je zatvoren u skladu sa zakonom nakon presude nadležnog suda".

Nadalje, Ustav Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj, 41/01. i 55/01.) u članku 22. stavku 2. propisuje da se nikomu ne smije oduzeti ili ograničiti sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud.

Budući je Konačnim prijedlogom Zakona o službi u Oružanim snagama RH propisan postupak koji prethodi donošenju odluke o izricanju vojnostegovne mjere i kazne kao i tijelo koje je ovlašteno izricati mjeru i kaznu pritvora te kako se protiv izrečene vojnostegovne mjere pritvora može izjaviti žalba o kojoj odlučuje nadležni vojnostegovni sud, dok se protiv odluke Višeg vojnostegovnog suda može pokrenuti upravni spor, držimo da je postupak u potpunosti propisan zakonom uključujući i pravnu zaštitu mogućeg pritvorenika.

Nadalje smo mišljenja da je neprimjerena usporedba "službeničkih sudova" i "vojnostegovnih sudova" glede kaznih koje isti mogu izreći jer je neophodna mogućnost izricanja specifičnih mjera i kazni primjerenih vojnoj službi i održavanju vojne stege, a jedna od njih je svakako i "pritvor". Vojnički pritvor ima karakter izolacije u slučajevima težeg narušavanja vojne stege, stoga kao takav nije ni identičan kategoriji pritvora koji izriču građanski sudovi, jer je osoba kojoj se može izreći pritvor u posebnom statusu u odnosu na ostale građane, a na temelju Ustava i zakona samim time što je zakonito pozvana na izvršavanje vojne obveze. Iz navedenog osnova osoba ima stanovita ograničenja građanskih sloboda.

Na kraju ističemo da prema našem mišljenju nije riječ o autonomnom konceptu "zakona" i "kompetentnog suda" jer je u konačnici osigurana pravna zaštita pred redovnim sudom odnosno "civilnim sudom".